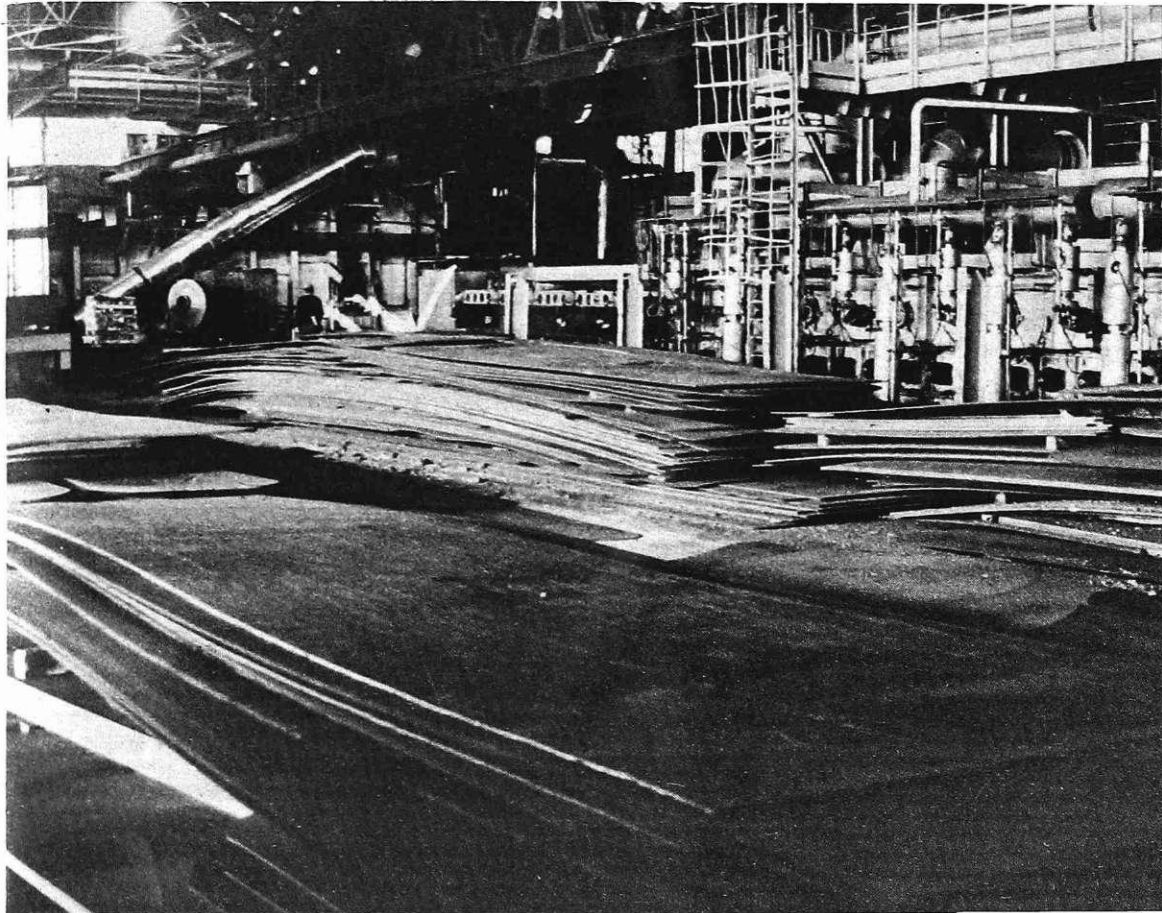

ŽELEZAR

Jesenice, 29. oktobra 1987

Številka 43. • XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dare Bradašja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserovič in Đinka Čatac. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Debela pločevina (foto: Irena Kučina)

Temeljna organizacija Tehnične dejavnosti po reorganizaciji

Pred letošnjo reorganizacijo naše železarnje so bile storitvene dejavnosti vzdrževanja, izdelovanja rezervnih delov, opravljanja remontov ter dejavnosti s področja energije in transporta organizirane v petih temeljnih organizacijah. Vzdrževalna dejavnost je bila razbita, povezovanje vseh dejavnosti pa je bilo mogoče šele na poslovnem odboru. Posledica takšne organiziranosti je bilo slabše delo vzdrževalnih dejavnosti in slabo stanje proizvodnih naprav in opreme. Zato smo letos vzdrževalne dejavnosti zopet združili v temeljni organizaciji Tehnične dejavnosti.

Tako je razloge za reorganizacijo storitvenih dejavnosti pojasnil direktor temeljne organizacije Tehnične dejavnosti Franc Brelih. V prejšnji organiziranosti so bili poleg koordinacije velik problem tudi dohodkovni odnosi, saj bi moral tisti, ki sredstva ustvarja, tudi naročiti vsa popravila ali ostale storitve. V proizvodnih temeljnih organizacijah so bili kot asistenti za delovne naprave zaposleni delavci vzdrževalnih dejavnosti in ti naj bi pomagali vodji temeljne organizacije pri naročilih popravil in ugotavljanju stanja delovnih naprav.

Teoretično je bil takšen pristop zelo dober, v praksi pa se je pokazalo, da en človek sam tega dela ne more opravljati, zato je prišlo do delitve dela med Vzdrževanjem in asistenti. Ker je bilo za neko delo odgovornih več ljudi, na koncu ni bil odgovoren nihče, ker v takšni organiziranosti, ko je povezovalno vlogo vzdrževal-

nih in storitvenih temeljnih organizacij opravljal poslovodni odbor, natančna razmejitev pristojnosti posameznih temeljnih organizacij ni bila mogoča.

Posledica tako neopredeljene odgovornosti je bila, da je bilo za popravila in rezervne dele vedno več naročnikov, v proizvodnji pa je bilo

potrebnih vedno več asistentov. Tako je bilo v proizvodnji od prvotnih dvanajst na koncu že trideset asistentov, vendar nikogar, ki bi koordiniral delo vzdrževalnih in storitvenih temeljnih organizacij ter določil, katere naloge imajo prednost.

Asistenti za delovne naprave oziroma gospodarji so se čutili nemočne, zato so vedno več različnih del naročali pri tujih izvajalcih, krog pa se je sklenil tako, da je bilo naročil vedno več, s tem pa tudi vedno več tujih izvajalcev. Tako je bilo v prvem polletju v naši železarni dnevno okrog 380 delavcev iz drugih delov-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Poslovanje SOZD Slovenske Železarnje v septembru

Proizvodnja groblja se vedno bolj znižuje. V primerjavi z letom 1986 je v prvih devetih mesecih nižja za 11 %. Razloge za to že poznamo. Na Jesenicah so že ugasnili eno peč in načrtujejo, da bo druga ugasnila konec leta, v Štorah pa imajo stalne težave z električno energijo. Boljša je bila proizvodnja v septembru, ko so načrtovani obseg presegli za 6 %.

Železarjem je treba zaupati

Četrtno zasedanje (22. oktobra) zborov Skupščine občine Jesenice je začel predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice Tomaž Keršmanc s poročilom o aktivnostih izvršnega sveta tako na področju gospodarske problematike kot tudi na področju problematike urejanja prostora. Med drugim je delegate v skupščini seznanil s stališči izvršnega sveta do sprejetih ukrepov v Železarni Jesenice za izboljšanje stanja ter o sklepih razgovora s poslovnimi delavci in vodji TOZD ter delovne skupnosti. Četudi je bila o tem razgovoru že podana informacija v prejšnji številki Železarnja, pa zaradi celovitosti informacije, aktualnosti in avtentičnosti poročila podajamo izsek iz uvodnika. Predsednik izvršnega sveta je povedal naslednje:

»Ne glede na različne odmeve v javnosti moram reči, da je izvršni svet obravnaval problematiko Železarnje korektno, predvsem pa smo menili, da je problematiko potrebno obravnavati z vseh vidikov.

Na posvetu izvršnega sveta s poslovnimi odbori, vodji TOZD in delovne skupnosti Železarnje Jesenice so bili sprejeti naslednji sklepi:

— V sedanjem položaju mora biti ključna orientacija in aktivnosti vseh zaposlenih v Železarni usmerjena v proizvodnjo, izboljšanje organizacije dela in v prizadevanja za doseg čimboljših rezultatov.

— Neugodni finančni položaj se ne bo izboljšal, če ne bomo sprejeti ukrepi na področju cen, saj se nesorazmerje med vhodnimi in izhodni-

mi cenami nenehno poglablja, kar je tudi eden izmed osnovnih vzrokov za negativno finančno poslovanje. Cene izdelkov Železarnje so skoraj v celoti pod administrativnim nadzorom, ekonomska politika pa pri določanju teh cen popolnoma zanemarljivo dominantnost pritiska stroškov. To lahko pripelje Železarno v krizni položaj.

— V septembru so doseženi že boljši proizvodni rezultati.

— Zaradi dekonjunktore in nelikvidnosti se tržišče zapira, kar terja dodatne napore in aktivnosti finančno-komercialnih služb (samo za primer navajam ugotovitve ekonomskega inštituta pravne fakultete: Industrijska produkcija se v celotni dr-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Premalo je bilo delegatskega pristopa

Letos smo izbrali nove delegate za delavski svet naše železarnje. Pred njimi so težke in odgovorne nove naloge, nekaj pa jih je še nedokončanih iz prejšnjih let. Miro Mohorič je bil predsednik delavskega sveta naše železarnje v preteklem mandatu, njegove izkušnje pa so lahko zelo dragocene tudi za novo samoupravno garnituro.

»Delavski svet Železarnje je imel zelo dobro starostno in izobrazbeno strukturo, zato sem od njega pričakoval nekoliko več vpliva na odločanje in sprejem odločitev. Pasivnost in apatičnost delegatov sta bili, verjetno pogojeni z občutkom nemoči, na kar so vplivali tako notranji kot zunanji dejavniki. Veliko aktivnosti smo začeli, vendar vseh nismo dokončali, predvsem glede osebnih dohodkov, zato bi morali narediti analizo vzrokov za pasivnost članov delavskega sveta Železarnje, saj bi pripeljala tudi k boljšemu delu novega delavskega sveta.

Možnosti za boljše delo oziroma odpravo notranjih vzrokov imamo, saj nam nove naloge dajejo dobro ekonomsko podlago za samoupravljanje. Če ni dobre ekonomske osnove, je tudi samoupravljanje šibko, ker se morajo delavci preveč ukvarjati z golim preživetjem.

Pristojnosti delavskega sveta so podane v poslovniku o delu samoupravnih organov in statutu delovne organizacije, vendar je veliko problemov s pravnega stališča vprašljivih, ker je na tem področju velik nered. Pri delu delavskega sveta sem najbolj pogrešal večji delegatski pristop, saj je bilo videti, kot da vse pripombe in pobude prihajajo iz zelo ozkih skupin, stališča pa niso bila dovolj trdna niti argumentirana.

Zaradi pasivnosti delegatov delavskega sveta naše železarnje so imeli na sejah težave pri odločanju, zato so naredili analizo prisotnosti in aktivnosti delegatov ter o tem obvestili vsa okolja, iz katerih so bili delegati. O delegatih, ki so bili na sejah delavskega sveta železarnje na primer le štirikrat, so obvestili njihove delegatske baze, vendar odziva ni bilo. Nikjer niso zahtevali, da bi delegata zamenjali ali ga odpoklicali. V poprečju je bila udeležba na sejah zadovoljiva, le na koncu so bile težave, ker je bil mandat delegatov podaljšan do reorganizacije.

Več problemov so imeli, ker gradivo za sejo delavskega sveta ni bilo vedno pravočasno pripravljeno, preveč pa je bilo tudi odločitev, ki so bile formalne in ki jih je bilo treba

sprejeti na hitro. Mnogi sestavljalci gradiv so bili zelo neodgovorni, saj so gradivo predložili šele na seji. Žal pa delegati nikdar niso izrabili možnosti, da ob sprejemanju dnevnega reda seje takšna gradiva preložijo na naslednjo sejo.

Tudi povratno informiranje je zelo problematično, ker delegat pogosto izgubi stik s svojimi sodelavci, zato je zelo priporočljivo, da je delegat delavskega sveta Železarnje vabljen na vse seje samoupravnih organov v svojem okolju, vendar nima možnosti odločanja. Aktivnost delavskega sveta je treba povečati predvsem s človeškim dejavnikom, tako da za delegate izbiramo predvsem take delavce, ki se dovolj zavedajo svoje vloge in so dovolj obveščeni. Aktivnost potem pride sama od sebe. Seveda so nekateri delegati tudi zelo aktivni, vendar v svojih gledanjih preozki, zato težko povzemajo bistveno problematiko svojega okolja, če se jih osebno ne tiče.

Delavski svet Železarnje je imel veliko težav, ker je na pravnem področju velik nered, zato je treba bolj določno opredeliti, kaj je pristojnost samoupravnih delovnih skupin, kaj je pristojnost delavskega sveta in o čem naj popolnoma samostojno odločajo strokovne službe. Pri sprejemanju odločitev pa bi te morale biti nakazane oziroma podane v več različicah, z vsemi dobrimi in slabimi stranmi in z vsemi posledicami, če odločitev sprejememo oziroma če je ne. Potrebno je tudi, da smo vsi dovolj oziroma enako informirani, saj se lahko enakovredno pogovarjamo le, če imamo približno enake informacije.

Mnoge težke naloge so že rešene, marsikatera pa čaka tudi nove delegate. Čimprej morajo izpeljati vse tiste naloge, ki smo jih že sprejeli, in doseči cilje, ki smo jih podrobno opredelili. Vztrajati je treba do konca in sproti preverjati, ali je vse, kar smo si začrtali, tudi uresničeno. Marsikateri problem namreč potrebuje za rešitev več časa, mi pa se tako radi ustavimo na polovici poti.

Lilijana Kos

Le odprema pod planom

Do 28. oktobra smo po podatkih statistične službe izdelali 92.934 ton skupne proizvodnje, kar je 103,1 odstotka družbenega plana in 109,1 odstotka operativnega programa. Plan proizvodnje izpolnjujejo: Plavž (107,2 %), Jeklarna (109,5 %), Valjarna blumingštel (122,4 %), Profilarna (106,8 %), Vratni podboji (105,2 %), Valjarna žice (114,4 %), Žičarna (100 %) in Elektrode (104,1 %).

Plavž presega družbeni plan in enak operativni program za 7,2 odstotka. Izdelali so 6.475 ton groblja.

V Jeklarni 1 so vtili 19.879 ton jekla in do sedaj presegli družbeni plan in enak operativni program za 4 odstotke. V Jeklarni 2 so izdelali 164 sarž, kar je 12.172 ton ali 20,9 % nad načrtovano količino.

V osemnajstih odpremnih dneh smo prodali 20.819 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 92,9 odstotka operativnega programa. Prodaja je do sedaj uspešna v obratih: Li-varna (137,5 %), Valjarna blumingštel (115,9 %), Profilarna (121 %), Vratni podboji (103,9 %), Valjarna žice (147,1 %) in Elektrode (103,5 %).

Prodaja (zunanja realizacija)

Količinski obseg prodaje je enak proizvodnji, kar pomeni, da dodatnih zalog zaenkrat še nimamo.

Vrednostno smo s 340 mia din lanskoletni devetmesečni obseg presegli le za 70 % (železarnje 69 %), za načrtovanem pa za 4 % (pri predelovalkah za 12 %).

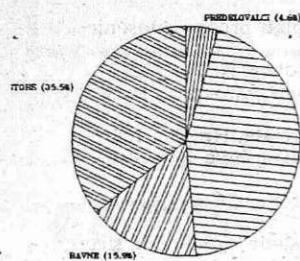
Glavni vzrok temu je bistveno zao-stajanje cen črne metalurgije za splošnim nivojem cen.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Poslovanje SOZD Slovenske železarnе v septembru

(Nadaljevanje s 1. strani)

STRUKTURA KOLIČINSKEGA IZVOZA SZ
KUMULATIVNO

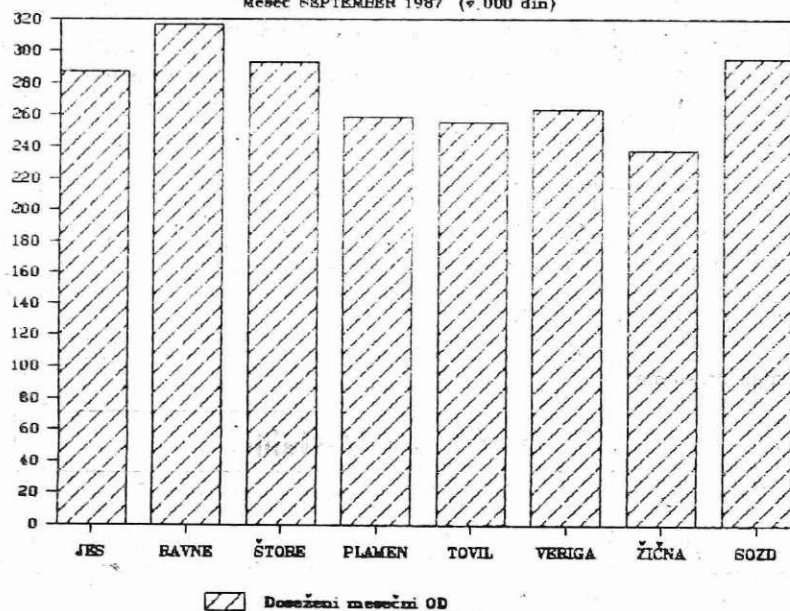
IZVOZ

Vsaj izvozni rezultati so bolj razveseljivi. Količinski obseg prvih devetih mesecev je za 16 % večji od lanskoletnega, vrednostno pa za 10 %. Načrtovan količinski obseg dosega 100 %, vrednostnega pa 97 %.

Mesec september je bil med uspešnejšimi meseci, saj smo mesečni plan količinsko presegli za 24 %, vrednostno pa za 14 %.

POPREČNI OD/182 UR - DO

Mesec SEPTEMBER 1987 (v. 000 din)

Uvoz

Še vedno ne dosegamo načrtovane uvoza in ga verjetno do konca leta tudi ne bomo. Za planom v devetih mesecih zaostajamo za 28 %, za lanskim letom za 11 % (predvsem na račun opreme Železarnе Jesenice, uvožene v letu 1986).

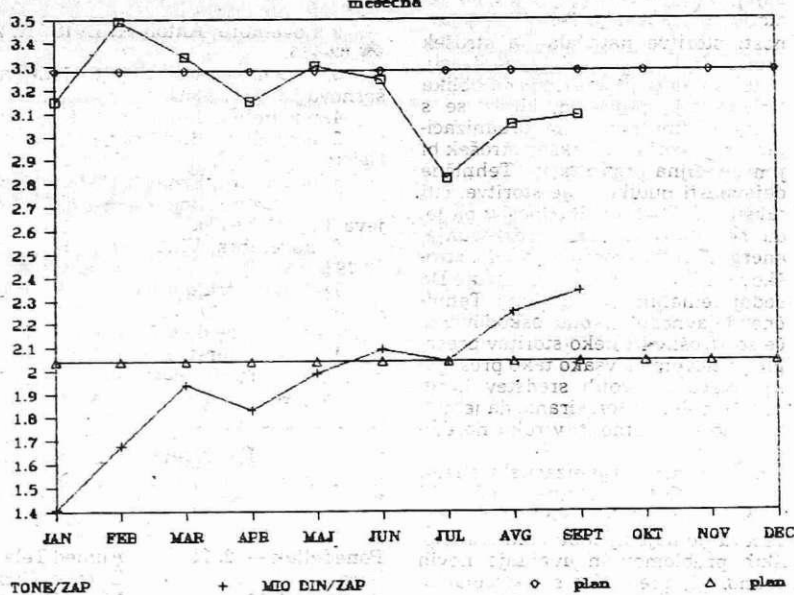
Glede na plan smo relativno manj uvozili s klirinškega področja.

V septembru smo skupni uvozni mesečni plan sicer dosegli 89 %, konvertibilnega pa smo celo za 3 % presegli.

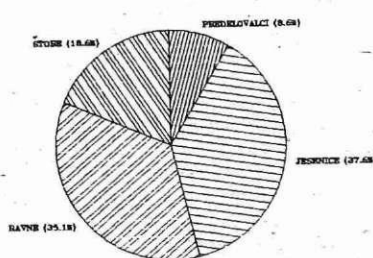
Pokrivanje uvoza z izvozom je bilo v septembru 108 %, v devetih mesecih pa 113 %, od tega konvertibilnega 108 %.

Več kot 90 % celotnega uvoza predstavlja uvoz reprodukcijskega materiala, surovin in storitev.

PRODUKTIVNOST V SOZD

STRUKTURA VREDNOSTNEGA IZVOZA SZ
KUMULATIVNO

Kadri in OD

V septembru nas je bilo v SOZD 19.604, od tega v železarnah 16.848 ostali pa v predelovalnih DO, storitvenih DO in DSSS SOZD.

Poprečni OD v SOZD znaša 229.184 din in je za 205,50 % višji od lanskoletnega v istem obdobju. Glede na poprečje leta 1986 pa je ta OD višji za 172,2 %.

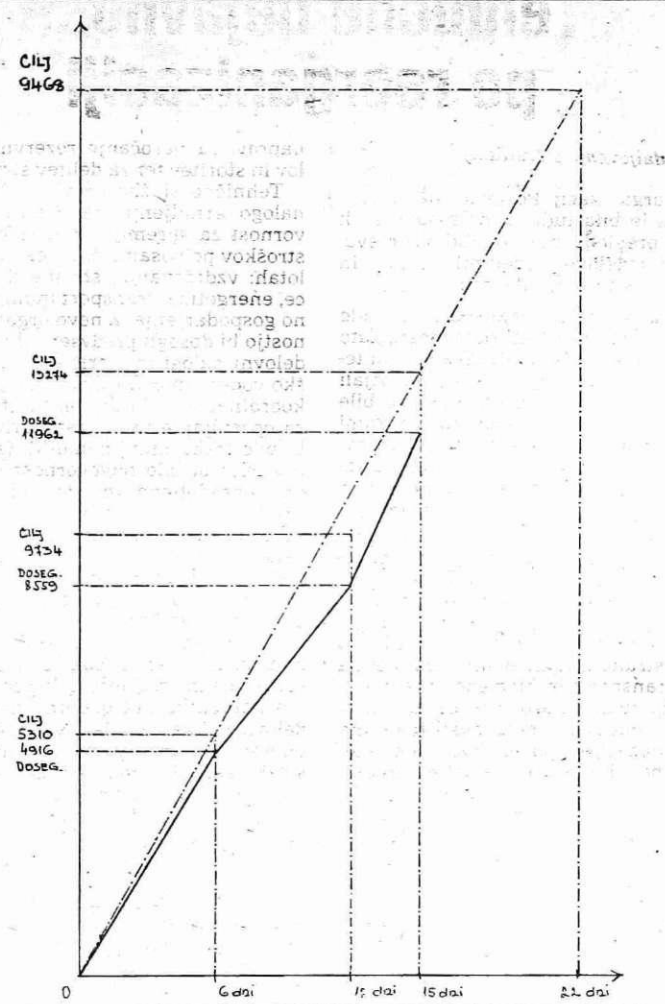
Mesečni OD je v septembru glede na mesec avgust višji za 14,2 %, poprečni pa za 3,6 %.

Produktivnost

Septembrska produktivnost je nekoliko boljša kot v predhodnih dveh mesecih, a še vedno ne željena.

Kazalec proizvodnje na delavca je še vedno 6 % pod načrtovanim obsegom. Pri predelovalnih izstopa Tovil, a le na račun manjšega števila zaposlenih.

doseganje skupnega cilja poslovanja

V petnajstih dneh oktobra smo dosegli 11.962 mio din realizacije ali 90 % cilja.

Objektivno in subjektivno

(proizvodnja v devetih mesecih v Valjarni debele pločevine — druga plat)

Vodja službe plana procesa v članku Proizvodnja v devetih mesecih v obrazložitvi proizvodnje Valjarne debele pločevine piše: To je najslabši obrat v Železarni pri doseganju planskih obvez. V zadnjem stavku pa nadaljuje — Kljub delnim dodatnim težavam zaradi pomanjkanja delavcev, težav zaradi transporta (internega), ki je postal ozko grlo, pa morebiti še česa drugega, NI NEKEGA PRAVEGA OBJEKTIVNEGA VZROKA ZA TAK IZPAD PROIZVODNJE.

V Valjarni debele pločevine bi morali v devetih mesecih po družbenem planu narediti 49.800 ton pločevine, poleg tega pa še 3.600 ton pločevine za storitve prevajanja ali skupno 53.400 ton. Za izdelavo te pločevine bi rabili 64.740 ton vložka z blumin-

ga in še 4.500 ton vložka za prevajanje ali skupno 69.240 ton.

V devetih mesecih smo iz Valjarne bluming - štekel dobili 49.999 ton vložka in 4.692 ton iz SZ, torej skupaj 54.691 ton, kar bi pri načrtovanem izplenu 76,9 % zadoščalo za izdelavo 43.753 ton pločevine.

V devetih mesecih leta 1987 pa smo v Valjarni debele pločevine izvaljali 44.748 ton pločevine. Od tega smo odpremili 41.085 ton pločevine in za dom in Profilarno pa 1.845 ton pločevine. Ostala pločevina čaka na termično obdelavo pred Drever pečjo in v OTOP. Pred Custodis pečjo, Sack škarkarji in tehtnico pločevine ni.

Ker je v članku napisano NI NEKEGA PRAVEGA OBJEKTIVNEGA VZROKA ZA TAK IZPAD PROIZVODNJE, delavci Valjarne debele pločevine zahtevamo od vodje plana procesa odgovor, ZAKAJ NAM TA SLUŽBA NI ZAGOTOVILA MANJKAJOČIH 14.549 TON VLOŽKA, DA BI V VALJARNI LAHKO IZPOLNILI PLANSKE OBVEZE ZA DEVET MESECEV.

Delavci v Valjarni imamo veliko problemov, ker zaradi pomanjkanja vložka občasno ustavljamo progo, adjustažo in tudi normalizirno peč Custodis, ki dela v sistemu 4 + 1, kjer pa izpada proizvodnje nikakor ne moremo nadomestiti. Poleg tega smo občasno prikrajšani pri osebnem dohodku, saj smo zaradi nižje proizvodnje na repu že tako nizkih osebnih dohodkov v Železarni.

Delavci Valjarne debele pločevine smo pripravljeni in sposobni (kar smo že večkrat dokazali) izpolnjevati svoje planske naloge, vendar moramo imeti izpolnjene vsaj nekatere pogoje. To pa so tako naročila, da bodo lahko obratovali vse naprave, in pravočasno dobavljen vložek.

Delavci Valjarne debele pločevine

Železarjem je treba zaupati

(Nadaljevanje s 1. strani)

žavi zmanjšuje hitreje kot kdajkoli prej v tem desetletju, pada pa tudi v Sloveniji. Avgusta se v celotni Sloveniji in celotni Jugoslaviji zmanjšuje že tretji mesec zapored — v Sloveniji upada po 0,52 % mesečno ali 6 % letno, v SFRJ pa po 0,83 % mesečno ali preko 10 % letno).

— Vodstvu in železarjem je potrebno zaupati, da ukrepe izpeljejo, neugodni finančni položaj Železarnе pa je tisti (in kot že rečeno, ima ta globoke korenine v zaostajanju cen), ki ne pripomore k hitrejši izpeljavi ukrepov in večji mobilizaciji.

Rad bi povedal tudi to, da se v javnosti razširja mnenje, ki temelji na nepravilni in premalo strokovni oceni, po kateri bi Železarna morala po svojem kadrovskem planu zagotoviti delavce za dejavnosti, ki bodo zrasle ob predoru in novi avtocesti. O tem bi rekel naslednje:

Železarna ima in bo še izpolnila plan kadrov in tudi plan postopnega zmanjševanja zaposlenih v skladu s proizvodnim programom. Vsekakor pa takšen plan Železarnе ne bo izhajal iz potreb infrastrukture ob predoru, ampak iz potreb razvoja same Železarnе. Železarna je pač samostojen gospodarski subjekt, kot bodo samostojni subjekti tudi vse dejavnosti ob predoru. Potrebna je koordinacija in prav bi bilo, da kadre načrtujemo, kar je vsekakor tudi v interesu občine, zato naj Karavanska poslovna skupnost predstavi vsem

subjektom v občini konkretne in strokovne ocene o potrebnem številu, strukturi in profilih delavcev ob predoru in avtocesti. Dokler tega nimamo, je neumestno govoriti na podlagi pavšalne ocene, kdo in kje mora te kadre dati na razpolago. Že na podlagi sedanjih gibanj moremo pričakovati delovne in tehnološke viške v občini, vendar sem prepričan, da bodo ti predvsem nižje ali nekvalificirana delovna sila. Za potrebe gospodarskih storitev, kot so področje zvez, zunanje trgovine, poslovne in finančne storitve, pa tudi za potrebe carinskih služb in služb za notranje zadeve pa so potrebni delavci z višjo in višokošolsko izobrazbo. Pametno bi bilo torej, da do strokovne ocene potrebnih kadrov čimprej pridemo in se za nadaljnje usmeritve v občini skupno dogovorimo.

S.

S kakšnim namenom?

Po komentarju o delu v devetih mesecih v Valjarni debele pločevine sodim, da se avtor članka Proizvodnja v devetih mesecih ne zaveda, v kakšnem položaju je obrat oziroma Železarna. Ni mu jasno, kakšna so naročila, kakšne omejitve postavljajo kupci, kako plačujejo, kaj zahtevajo.

Glede na stanje naročil in vložka smo v Valjarni debele pločevine morali ustaviti valjavniško progo, normalizirno peč Custodis, adjustaža je delala le na eno izmeno namesto dveh. Zaradi spremembe plana dobave posebnih naročil smo morali prerazporediti delavce na druga delovna mesta, včasih smo potrebovali pomoč iz drugih obratov itd...

V odpremljeno tono debele pločevine se vlaga vse več dela, tehnološke zahteve so ostre.

Še in še bi lahko našteval, kaj nas

pri izpolnjevanju planskih obvez muči, vendar ni moj namen brezplodno polemizirati.

Priznavam tudi naše napake, vendar ne morem sprejeti dejstva, da ni nekega pravega objektivnega vzroka za tak izpad proizvodnje.

Neodgovorna informacija je dvignila temperaturo v obratu, manjka še kakšno poleno na ognju in bo zopet vrelo. Morda je bil to namen?

Janez Rozman,
Valjarna debele pločevine

DPO o Valjarni debele pločevine

Na pobudo delavcev v zvezi s proizvodnjo in osebnimi dohodki v zadnjih mesecih in člankom vodja plana procesa v 42. številki Železarja o 9 - mesečnem poslovanju Valjarne debele pločevine je bil sklican razširjen sestanek družbenopolitičnih organizacij.

Na sestanku je bilo ugotovljeno naslednje:

1. Valjarna debele pločevine je v danih pogojih svoje obveznosti izpolnjevala zadovoljivo.
2. Zaostreni pogoji na trgu zahtevajo boljše delo in večjo organiziranost celotne reprodukcijske verige vključno s spremljajočimi službami.
3. Sprememba proizvodnega asortimenta v zahtevnejše kvalitete in izdelke zahteva več vložnega dela.

Temu bi se moral prilagoditi tudi sistem nagrajevanja v Valjarni debele pločevine.

4. Družbenopolitične organizacije niso kompetentne za odločanje o strokovnih zadevah, zato dajejo pobudo poslovnemu odboru, da skupno z vodstvom TOZD Ploščati program in obratom Valjarne debele pločevine razčisti probleme glede naročil vložka, proizvodnje in nagrajevanja v Valjarni debele pločevine.

Temeljna organizacija Tehnične dejavnosti po reorganizaciji

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih organizacij. Posledica takega nereda je bila tudi ta, da nismo imeli več pregleda nad stroški vzdrževanja, izdelavo rezervnih delov in opravljenimi storitvami.

Energetika in transport sta zelo specifični storitveni dejavnosti, zato sta bili organizirani vsaka v svoji temeljni organizaciji in sta se razvijali vsaka v svoji smeri, čeprav so bile potrebne skupne akcije in programi pri izobraževanju, reševanju kadrovskih vprašanj in nagrajevanju. Tudi to je bil razlog, da storitvene dejavnosti poenotimo in tako dosežemo tudi večje zadovoljstvo zaposlenih.

Z novo organiziranostjo v eni temeljni organizaciji Tehnične dejavnosti poskušamo predvsem opredeliti odgovornost po posameznih področjih (izdelava rezervnih delov in konstrukcij, vzdrževanje, energetika in transport) in bistveno spremeniti pridobivanje naročil in delitev stroškov. Sedaj vse dejavnosti temeljne organizacije povezujejo tehnične službe, ki na nivoju temeljne organizacije koordinirajo vse vrste naročil, spremljajo vse stroške, storitve in naročila ter spremljajo in nadzirajo delo zunanjih izvajalcev. Tehnične službe tudi računalsko spremljajo podatke na področju tehničnih dejavnosti. Z oblikovanjem tehničnih služb smo dosegli povezanost med dejavnostmi v temeljni organizaciji Tehnične dejavnosti, nedvoumno odgovornost za vzdrževanje delovnih

naprav, za naročanje rezervnih delov in storitev ter za delitev stroškov.

Tehnične službe prevzemajo tudi nalogo krmiljenja naročil in odgovornost za spremljanje načrtovanih stroškov po posameznih delovnih celotah: vzdrževanje, strojne delavnice, energetika, transport in materialno gospodarjenje. Z novo organiziranostjo bi dosegli predvsem, da bi bili delovni nalogi in storitve računalsko vodeni in centralizirani, z boljšo koordinacijo dela bi znižali stroške, za opravljanje vseh vrst storitev pa bi bilo treba manj zunanjih izvajalcev. Ker bi bila odgovornost natančno opredeljena, bi dosegli večjo kvaliteto vzdrževalnih storitev, lahko pa bi uvedli tudi sodobne metode dela.

Centralno vodenje delovnih nalogov in skladiščnega poslovanja bi omogočilo, da bi povečali število doma narejenih rezervnih delov in konstrukcij ter uvedli sodobnejše materiale in izvajanje nalog za zunanje naročnike kot dodatni program delovne organizacije. Na področju energije in transporta bi tehnične službe skrbale predvsem za usposabljanje kadrov na novih napravah, predvsem ko je potrebno novo znanje v skladu s posebnimi zakonskimi določili. Pri transportu so cilji reorganizacije racionalizirati notranji transport z uvajanjem paletnih vozil in paletnega transporta ter racionalno delo pri vzdrževanju težke transportne mehanizacije, ki jo uporabljajo proizvodne temeljne organizacije.

Eden od ciljev reorganizacije je tudi izboljšati kvaliteto načrtovanja oziroma doseči, da bi odgovorni v temeljnih organizacijah gledali ne le na kvaliteto in roke izdelave naročil ali storitev, ampak tudi na stroške. Boljši bodo tudi dohodkovni odnosi, saj po novi organiziranosti v proizvodnji ni več naročnikov. Zato se sedaj postavlja vprašanje, ali bo temeljna organizacija Tehnične dejavnosti storitve naročala na strošek proizvodnih temeljnih organizacij. Zato bi bila najbolj primerna oblika financiranja proračun, ko bi se s proizvodnimi temeljnimi organizacijami dogovorili, za kakšen strošek bi jim temeljna organizacija Tehnične dejavnosti nudila svoje storitve, cilj takšnih dohodkovnih odnosov pa je, da se delež stroškov vzdrževanja, energije in transporta v deležu stroškov pri proizvodnji jekla znižuje. Do sedaj temeljna organizacija Tehnične dejavnosti ni bila oškodovana, če so stroške za neko storitev presegli, po novem pa vsako tako preseganje plača iz svojih sredstev in je mnogo bolj zainteresirana, da je nje delo kvalitetno in v roku narejeno.

Tudi v novi organizacijski shemi ostane TIDN strokovna služba, ki skrbi za izboljšave delovnih naprav, reševanje najbolj zahtevnih tehnoloških problemov in uvajanje novih tehnologij predvsem s področja hidroavlike in procesnega vodenja.

Vse organizacijske sheme so usklajene z oddelkom za organizacijo dela, kakor tudi vsi opisi delovnih nalog. Zaradi usklajevanja organizacijskih shem v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti nova organiziranost še ni sprejeta, vendar predvidevamo, da jo bodo delavski sveti obravnavali in sprejemali še letos. Zato v planske dokumente že vgrajujemo učinke nove organiziranosti, ki bo prihodnje leto zaživela tudi v praksi.

Lilijana Kos

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 2. DO 8. NOVEMBRA

2. novembra, Anton KELVIŠAR, Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16, ☎ 82-475.
3. novembra, Miloš PIŠČANEC, sektor za plan procesa, Jesenice, Prešernova 23, ☎ 83-803.
4. novembra, Janez POLJŠAK, poslovodni odbor, Hrušica 12.
5. novembra, Boris PESJAK, poslovodni odbor, Žirovnica, Breg 154, ☎ 80-231.
6. novembra, Ernest PUŠNIK, TOZD Komerciala, Hrušica 138.
7. novembra, Bogdan RAVNIK, Hladna valjarna Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3 b, ☎ 83-734.
8. novembra, Vinko ROTAR, Transport, Jesenice, Cesta talcev 8 a, ☎ 82-792.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 2. 11.	Ahmed Telalović	Primož Žvab
Torek — 3. 11.	Damjan Gasar	Berti Krapež
Sreda — 4. 11.	Mirko Zupan	Mitja Kersnik
Četrtek — 5. 11.	Bogomir Svetina	Martin Brumat
Petek — 6. 11.	Franc Bassanese	Franc Novak
Sobota — 7. 11.	Alojz Veber	Marjan Trontelj
Nedelja — 8. 11.	Klavdij Mlekuž	Franci Zupančič

Služba obratne ambulante

Od 2. do 7. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
 DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
 POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
 Dispanzer za borce: od 13. do 14. ure.
 V soboto, 7. novembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
 ZOBNE AMBULANTE:
 DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
 Za borce: od 7. do 8. ure.
 POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
 V soboto, 7. novembra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

Dežurni v Vatrostalni

31. oktobra in 1. novembra, Borut VEBER, Jesenice, C. revolucije 11, ☎ v službi 83-281.
 Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Ploščati program in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

1. STROKOVNI SODELAVEC AOP (Valjarna bluming - štekel), šifra 8014, U - 5, 17. ktg. 1 oseba
2. I. LUŽILEC SCAP (HVB), šifra 4221, D - 4, 12. ktg. 1 oseba

Pogoji:

- 1) visoka ali višja izobrazba tehnične ali organizacijske smeri in tri leta delovnih izkušenj.
 - 2) poklicna šola metalurške smeri in dve leti delovnih izkušenj.
 - 3) Delo poteka na tri izmene v sistemu 5 + 2.
- Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za TOZD Ploščati program«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI z dne 15. oktobra 1987

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

- 1) JERMENAR, šifra 8869, D - 3, 7. kategorija — 2 osebi
- 2) PLASTIČAR, šifra 8866, D - 3, 9. kategorija — 2 osebi

Pogoji:

- Ad. 1 — III. oziroma IV. stopnja izobrazbe jermenarsko-usnjarske stroke.
 - Ad. 2 — IV. stopnja izobrazbe — plastičar, gumar in dve leti delovnih izkušenj v stroki.
- Objavljene naloge se opravljajo na eno izmeno v sistemu 5+2 in so primerne predvsem za moške. Prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Rafko Penič, vodja odd. za nagrajevanje

Enako plačilo za dopust in delo ni kaznovanje

V času, ko inflacija neusmiljeno pospešuje svoj tempo, so nadomestila osebnega dohodka pogosto obravnavana tema. Navadno so prenizka, zato posamezni delavci padajo pod zajamčeni OD. Pri nadomestilu za dopust za julij in avgust pa je šlo za drugačen primer. Izvršni odbor konference sindikata Železarne je zahteval, da ga pojasnimo v Železarju.

V juliju in avgustu so bili doseženi rezultati dela daleč pod pričakovanimi. Krepko pod načrtovano je bila skupna proizvodnja, prodana proiz-

vodnja in seveda tudi vrednost prodaje. Posledica takega rezultata so bili nizki osebni dohodki za delo zlasti tam, kjer merila učinkovitosti ne kažejo prispevka posameznika, ampak le skupni rezultat Železarne. Ker stimulacije za cilj poslovanja ni bilo, v nekaterih obratih in v skpnih službah pa tudi ni bila dosežena osnova za premije, je prišlo do precejšnjega razkoraka med plačilom za delo in nadomestilom za dopust. Seveda v korist plačila za dopust, ker so bili osnovni dohodki za dopust, ker so bili osnovni dohodki po vseh merilih učinkovitosti razmeroma visoki.

Pri ocenjevanju osebnega dohodka smo napovedali, da bo osebni dohodek za delo v mnogih primerih lahko manjši kot za dopust, vendar velikosti napake pri številnih elementih obračuna nismo mogli oceniti. Prav tako nismo imeli računalskega programa, po katerem bi lahko v teku obračuna opravili kontrolo, ki bi onemogočila višje nadomestilo za dopust od izplačila za redno delo, kar je zahteval novega sporazuma o delitvi OD in družbenega dogovora. V času obračuna osebnega dohodka še niso znani dokončni rezultati o doseženi produktivnosti, ki so bistvena sestavina ocenjevanja uspešnosti dela. Prav ti podatki pa so bili odločujoči, da se je poslovodni odbor odločil za poračun neupravičene razlike med plačilom za delo in dopust.

Podatki o produktivnosti, upoštevajoč tudi strukturo proizvodnje, so bili za Železarno naslednji:

april	115 kg na uro dela
maj	122 kg na uro dela
junij	115 kg na uro dela
julij	119 kg na uro dela
avgust	114 kg na uro dela

Produktivnost v juliju je bila celo za 2% višja od produktivnosti v predhodnem tromesečju. Osebni dohodek za delo je bil v juliju kljub temu marsikje nižji zaradi slabšega doseganja skupnih ciljev.

Produktivnost v avgustu je bila sicer za 4% manjša kot v predhodnih mesecih, razlika med plačilom za dopust in delo pa je bila v večini primerov večja.

Povsem logična je ugotovitev, da delavci na delu niso edini krivci za slabe skupne rezultate, ampak je nedoseganje ciljev tudi posledica prevelike odsotnosti.

Nesmiselno bi bilo opisovati celotno proceduro poračunavanja. Po-

memben je le izhod, ki se lahko pojasni zelo na kratko. Kdor je imel dopust bolje plačan kot delo, se mu je izplačilo za dopust izenačilo s plačilom za delo. Vsi dobljeni zneski so se v okviru istega obrata oziroma delovne skupnosti razdelili v enakem odstotku na prejeti osebni dohodek za delo in za dopust. Pri takem poračunu torej ne moremo govoriti o kaznovanju tistih, ki so bili na dopustu, ker je šlo le za dosledno izravnavo plačila za dopust s plačilom za delo.

Opravljen nepriljubljen poseg v osebne dohodke nas mora marsikaj naučiti. Podobne aktivnosti morajo preprečiti še preden se pojavijo vzroki. Najučinkoviteje bi možnost ponovitve takega poračuna odpravili, če bi v sporazumu sprejeli odločitev, da je osnova za plačilo dopusta osebni dohodek tekočega meseca. Tako do višjega plačila dopusta ne bi moglo priti, prav tako da bi bile nesmiselne tudi špekulacije, kdaj se spleča vzeti dopust.

Poračunavanje dopusta je opozorilo, da dopusta ne obravnavamo kot plansko sestavino. Koristiti bi se moral tako, da lahko proizvodni in poslovni proces čimbolj nemoteno tečeta.

Pri načrtovanju ciljev poslovanja smo očitno premalo upoštevali gostoto dopustov v poletnih mesecih. Osebni dohodek za delo ne bi padel za toliko, če bi bili cilji prilagojeni glede na pričakovan in razpoložljiv čas dela. Cilji izven dopustniških mesecev so lažje dosegljivi.

Na koncu pa še ugotovitev, ki se ne nanaša le na primer poračunavanja dopusta. Pravne prakse in razlage istih pojavov in primerov v našem sistemu niso stalnice. Pogosto se dogaja, da se do merodajne pravno veljavne presoje dokopljemo neprepozno. Če gre za osebni dohodek, so posledice tega še toliko manj prijetne.

Rafko Penič, vodja odd. za nagrajevanje

OSTRUŽKI

Električna peč za obdelavo žice

Britanska družba Meltech Engineering je razvila električno cevno peč za toplotno obdelavo žice. Izdelujejo jo v različnih verzijah z enim, dvema ali več odseki, vsak odsek pa ima lastno komando. Primerna ni le za visokokakovostno toplotno obdelavo žice, ampak tudi za obdelavo jeklene žice iz žice iz barvnih kovin.

Ima cenen sistem nizkotoplotne mase, ki hitro doseže delovno temperaturo, se hitro ohlaja in tako zagotavlja daljšo delovno dobo v proizvodnem ciklu kot navadne peči.

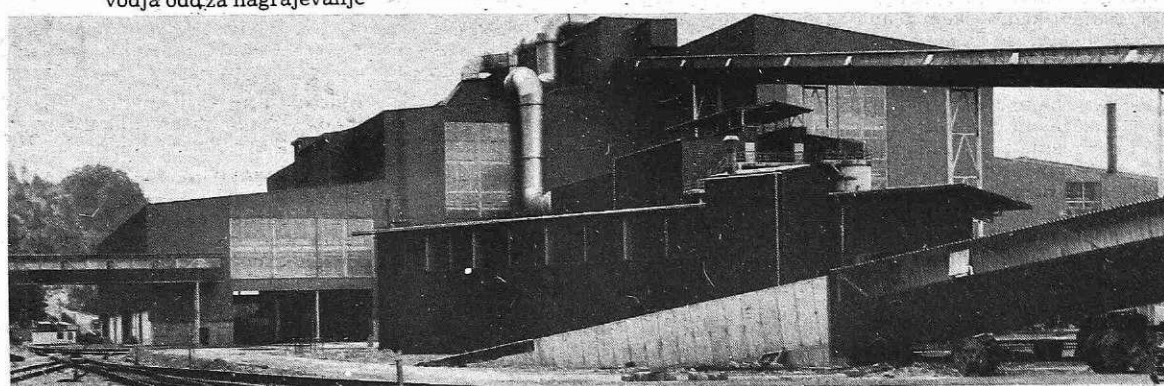
Odvisna žica se obdeluje v ceveh različnega premera. Izdelane so iz legiranih snovi, odpornih proti visoki temperaturi in imajo tanke stene. Te procesne cevi, ki imajo lahko posamezne procesne dele, so ločeno odprte po celotni dolžini in so lahko v sklopu z eno ali dvema linijama ali pa razporejene stopničasto.

Peč je razdeljena v odseke z grelnimi elementi fibrotal-kanal-aluminij, ki so trdno vsajeni v panelne plošče iz keramičnih vlaken, tako da je peč stabilna in trpežna. Plošče so vgrajene pod cevi in nad nje, tako da zagotavljajo neposredno sevanje toplote in neovirano kroženje v komori.

V obdelovani žici se v toploti spremeni povprečno 65 do 70-odstotkov električne energije, tako da so stroški obdelave nizki.

Izolacijski material, ki so ga uporabili v komorah, je tako učinkovit, da se delavec lahko varno dotika zunanje stene peči tudi ob temperaturi do 1.150 stopinj Celzija, saj ohrani zunanjo stran temperaturo okolja.

Peč je projektirana in zgrajena tako, da so vsi deli zlahka dostopni. Ko jo odpremo, se hitro hladi. Žica, toplotno obdelana po tej metodi, je, kot zatrjujejo, trdnjša in boljša kot žica, obdelana v partijah.

Jeklarna 2 (foto: L. Kučina)

Odbori za gospodarstvo

TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI

Odbor za gospodarstvo v TOZD Tehnične dejavnosti je na seji 29. septembra ocenil rezultate gospodarjenja v Železarni in obravnaval poročilo o izvajanju ukrepov iz sanacijskega programa.

Kot je na sestanku povedal direktor TOZD Franc Brelih, podatki kažejo, da bo morala TOZD Tehnične dejavnosti, enako pa velja tudi za TOZD Komerciala, po devetmesečnem poslovanju pripraviti predstavnikijski program. Glede stroškov je dejal, da se znižanje izkazuje v obratih Vzdrževanje in v Strojnih delavnicah, zvišanje pa v obratih Transport in Energetika. Boljše rezultate in prihranek bi bilo mogoče doseči na dva načina: z zmanjšanjem stroškov in z boljše usposobitvijo delovnih naprav. Delavci TOZD Tehnične dejavnosti se bodo zato morali čim bolj prilagajati potrebam proizvodnje, omogočiti pa morajo tudi maksimalno obratovanje delovnih naprav v obratih, kjer je to mogoče.

V zvezi z ukrepi je odbor ugotovil, da so nosilci nalog pripravili poročilo o izvajanju v skladu s sklepi odbora za gospodarstvo. Načrtovani stroški na virih financiranja 0,2 za julij in avgust so bili le delno prekoračeni. Glavni vzrok so bili neobračunani delovni nalogi iz prvega polletja. Znižalo se je tudi število delavcev tu-

jih izvajalcev, in sicer do konca septembra za 170 (23. septembra jih je bilo 207). Čeprav je znižanje števila delavcev tujih izvajalcev kumulativno večje, kot so načrtovali, pa na Vzdrževanju plan vseeno ni bil dosežen. Tudi zaloge materiala se postopno znižujejo, medtem ko je nedokončana proizvodnja v porastu. To bo po oceni odbora zahtevalo izvajanje posebnih ukrepov. Kaj več o teh in drugih vprašanih iz sklepov žal ne izve. Odbor na koncu te točke namreč zgolj lakonično ugotavlja, »da je večina nalog iz ukrepov, za katere je bil določen rok in nosilci, izvedenih, oziroma so pred zaključkom«.

Odbor se je seznanil tudi z ukrepi na področju delitve osebnih dohodkov: da se predvideva povečanje osnovnega dohodka, sprememba stimulacije za cilj poslovanja, uvažanje progresivnega nagrajevanja učinkovitosti. Omenjeno je bilo tudi, da se bo »čimprej pristopilo k izdelavi pravilnikov in ostalih aktivnosti«.

Sklepi, sprejeti na prejšnjem sestanku, so bili po oceni odbora izvršeni, razen sklepov, ki so bili sprejeti pod točko sedem in za katere je bilo ocenjeno, da »imajo značaj dolgoročnejšega reševanja«. Gre za naslednje predloge delegata iz obrata Transport:

— da naj se izdela organizacijski predpis, s katerim bo določen način dela pri odstranjevanju snega v zimskih mesecih,

— da je potrebno urediti kanal, na katerem bi lahko opravljali remonte lokomotiv na področju Javornika,

— da je treba določiti prostor za garaziranje paletnih vozil.

Na tej seji je delegat iz obrata Transport postavil vprašanje o stališču Železarne do razporeditve sredstev AZ v prihodnjem letu. Brelih je odgovoril, da se bo še v mesecu oktobru postopno začelo z izdelavo plana za leto 1988, med drugim tudi za sredstva IV in AZ. Najprej naj bi zbrali potrebe, nato pa bi izdelali prednostno listo.

Na vprašanje delegata iz obrata Energetike, v zvezi z razvojem računalništva v Železarni (z utemeljitvijo, da strokovnjaki iz tega področja odhajajo iz Železarne), je bilo dano pojasnilo, da je v teku računalniško vodenje, evidentiranje in skladiščenje rezervnih delov. Druga akcija se pripravlja v Strojnih delavnicah na pripravi dela, žal pa je vse vezano na precejšnja finančna sredstva. Za dopolnilna znanja oziroma za usposobljenost delavcev bo treba poskrbeti od primera do primera. Novosprejeti delavci z višjo ali visoko izobrazbo pa znanja s področja računalništva že obvladajo.

CSI — BL

VALJARNA BLUMING - ŠTEKEL

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Valjar- na bluming - štekel so se na štirinajsti redni seji zbrali 25. septembra.

Ugotovili so, da so prodali 52 kart za hokej, predstavilo Miklova Zala na avstrijskem Koroškem pa si je ogledal le en član njihovega obrata.

Osnovna tema sestanka so bili seveda osebni dohodki. Seznanili so se s prizadevanjem konference sindikata Železarne, da bi povišali osebne dohodke, saj je stanje zares nevzdržno, predvsem za tiste z najnižjimi osebnimi dohodki. Osebnih dohodkov pa bodo lahko višji, če bo Železarne dosegla načrtovano finančno realizacijo. Zato so sprejeli sklep, da se morajo v planu upoštevati tudi storitve za druge. Menili so, da bi se tudi družbene dejavnosti morale omejiti pri izplačilu osebnih dohodkov, saj gospodarstvo v sedanji krizi ne dosega normalne proizvodnje in tudi ne normalnih osebnih dohodkov.

Dogovorili so se, da socialna pomoč za obdobje julij — september znaša 11.000 din. Brezobrestno posojilo za nakup ozimnice je bilo odobreno 61 delavcem njihovega obrata. Menili so, da so takšne akcije zelo primerne.

Nikakor ne morejo zbrati dovolj prijav za izlet. Poskusili bodo še enkrat s ponudbo dvodnevne izlete v Čateške Toplice 24. in 25. oktobra. Če tudi tokrat ne bo dovolj prijav, izletov ne bodo več organizirali. Razveljavili pa so sklep, naj bi denar, ki je namenjen za izlete, posodili delavcem v obratu, ki imajo najnižje osebne dohodke.

Za sindikalno šolo, za podpredsednika in sekretarja občinskega sindikalnega sveta niso predlagali nobenega kandidata. Imenovali pa so novo delegatko za svet krajevnih skupnosti, ker se je dosedanja upokojila. Prav tako so podprli prošnjo sodelavca, ker je dober delavec, in predlagali vodstvu, da ga tudi ono podpre.

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Na deseti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Valjarne debele pločevine, ki je bila 6. oktobra, so se po pregledu sklepov člani odločili, da se bodo v prihodnje izogibali storitev potovalne agencije Kompas Jesenice, ker jih je razočarala.

Posojilo za nakup ozimnice so odobrili 37 sodelavcem. Dogovorili so se, da bodo na občnem zboru najzasluž-

nejšim delavcem iz vseh SDS, letos upokojenim sodelavcem in vsem, ki v obratu delajo že 25 let, podelili priznanja.

Za pojasnilo o problemih glede norme in premij v Valjarni debele pločevine so zaprosili obratovodja Gričarja. V tem obratu so bile letos dosežene izredno nizke norme, hkrati pa so v zadnjih treh mesecih naredili in prodali manj pločevine, kot je bilo načrtovano. Probleme imajo zaradi pomanjkanja vložka in ustreznih naročil, hkrati pa težave zaradi uvažanja novih kvalitet in novih naprav. V kvalitetnejšo pločevino je vloženo mnogo več dela, zato v istem času z istim številom delavcev naredijo manj pločevine. Izvršni odbor je zato dal pobudo, da se ponovno naredi vrednostni izračun norm in premij, osebni dohodki delavcev pa so bili preizkušeni tudi glede na težke pogoje dela pri preoblikovanju vroče pločevine. Od konference osnovnih organizacij sindikata Železarne so zahtevali, da začne akcijo za izboljšanje življenjskih pogojev de-

lavcev, ker so že kritični. Menili so, da je že katastrofalno, da kar tri tisoč delavcev za avgust ni doseglo prečja Železarne (216.000 din), tisoč delavcev pa niti 170.000 din osebnega dohodka. Zato niso bili zadovoljni z odgovorom oddelka za študij dela in časa, ker v njem ne najdejo bistvenih sprememb in izboljšav sedanjega kritičnega položaja Železarne.

Referentka za kulturo je poročala, da so kupili štiri abonmajske vstopnice za predstave jeseniškega gledališča, pripravili pa bodo tudi ogled gledališke predstave v Ljubljani. Referent za šport je poročal, da so člani njihove osnovne organizacije na prvenstvu Železarne v balinanju dosegli četrto mesto, sedaj pa se pripravljajo na tekmovanje v streljanju.

Občni zbor osnovne organizacije bodo pripravili 5. decembra. Do 19. oktobra mora vsaka SDS izbrati svojega najboljšega delavca, da jih bodo na občnem zboru obdarili.

INFORMATIVNI FUŽINAR

Mehanizirana linija za Iskro Nova Gorica

Letos so v ravenski temeljni organizaciji Stroj in deli začeli uresničevati želje kupecv po celotnih proizvodnih linijah, kar pomeni, da mora biti stroj opremljen še z mehanizacijo, to je s podajnimi napravami in orodji.

Prva taka naprava — linija za hladno iztiskavanje ohišij za zaganjače deluje v Iskri Nova Gorica že od letošnjega poletja, linija za izdelovanje motorskih zvezd pa bo začela delovati še konec tega leta. Novost pa je tudi ta, da so obe proizvodni liniji na željo kupca preizkusili že pri proizvajalcu. Pri poskusnem obratovanju je kupec sodeloval, tako da so skupaj odkrili pomanjkljivosti, ki jih je v rojstni tovarni lažje odpraviti kot kasneje pri kupcu. Na prvi pogled je takšno sodelovanje kupca za proizvajalca neprijetno, v resnici pa je v obojestransko korist: kupec se zavaruje pred nepopolnim izdelkom, proizvajalec pa je prisiljen narediti brezhiben izdelek in se hkrati pri odpravljanju napak veliko nauči.

Ravenski konstrukterji preoblikovalnih strojev so imeli srečo, da je kupec prvih dveh mehaniziranih linij že imel izkušnje s podobnimi napravami iz uvoza, saj je bilo to zna-

nje tako konstrukterjem kot monterjem v veliko pomoč. V Stroj in delih upajo, da bodo podobnih naročil dobivali vse več, še posebej, ker je bil začetek nadvse uspešen.

Informacije in kakovost

Na to, ali neko podjetje izpolnjuje pogoje za doseganje kakovosti in za razvoj, je mogoče sklepati že iz tega, kakšen odnos imajo zaposleni do podatkov in informacij. Če razprava na sestankih poteka samo na osnovi čustev in ne dejstev, se podjetju slabo piše. V podjetjih, ki še imajo možnost, da preživijo, potekajo razprave na sestankih vedno na temelju ugodnih podatkov, za slabe podatke pa nihče ne ve. Če so na zahtevo dostopni tudi neugodni podatki o poslovanju, na osnovi katerih se potem razmišlja, kako odpraviti napake, lahko rečemo, da je podjetje konkurenčno. Če pa so na sestankih vnaprej prikazani tako dobri kot neugodni podatki, je to znak, da teh ljudi ni strah resnice in podjetju je mogoče napovedovati uspeh.

Za vedno so minili časi, ko je veljalo: Delam to, kar lahko, in prodajam to, kar delam.

ŽJ. Zapis o tem pravi takole: »Več vprašanj s prejšnjih sestankov SDS se je nanašalo na samoupravne akte, ki smo jih sprejemali v okviru izvedbe projekta nove organiziranosti ŽJ. O večini teh vprašanj ter še o nekaterih drugih zadevah smo izmenjali stališča s članom poslovnega odbora, Janezom Poljšakom, ki se je sestanka udeležil na povabilo v. d. vodje CSI M. Rabiča (pregledali smo le vprašanja, postavljena na sestankih SDS dne 22. junija in 14. avgusta 1987). Janez Poljšak je obljubil, da se bo ponovno odzval našemu vabilu, ko bomo razpravljali o mezoorganizaciji, pa tudi sicer, če se bo pokazala potreba, vendar ga moramo o sestanku pravočasno obvestiti.«

SDS služba plana procesa je 7. oktobra razpravljala o predlogu plana realizacije po nomenklaturnih skupinah, ki jim ga je pojasnil ing. Milan Ropret. Vendar člani SDS dvomijo v večjo natančnost planiranja po predlaganem načinu, ker večini obratov primanjkuje naročil in vložka. Sklenili so naj vsak zase premisli, preštudira in pove svoje mnenje in pripombe na naslednjem sestanku 14. oktobra (tega zapisnika na CSI še nismo prejeli, op. BL). Ing. Ropret je izrazil pripravljenost pomagati vsem vodjem priprav dela pri planiranju po novem sistemu. Vodja službe plana procesa, ing. Miloš Piščanec, pa je prisotne opozoril tudi na red in disciplino, še posebej pa na koriščenje oziroma napovedovanje dopustov. Dopust je treba javiti tri dni pred koriščenjem, razen v izrednih primerih, polovica letnega dopusta pa se mora načrtovati že v januarju.

SDS glavni laboratorij je razpravljala o organizaciji dela v kemijskem laboratoriju Jeklarne II. S peto točko navedenega predloga se večina v celoti ne strinja. Takole pravi: »Ker analitiki iz glavnega laboratorija ne bodo usposabljeni analitikov laboratorija Jeklarne II, kar trdi vodstvo oddelka, imajo člani SDS naslednje pripombe: 1. Delo v klasičnem laboratoriju Jeklarne II lahko steče brez pomoči analitikov glavnega laboratorija, saj večina raztopin lahko stoji neomejeno dolgo. Tudi za aparature ni potrebno stalno delo. 2. Povečala se bo poraba energije, saj bosta ob istem obsegu dela prižgana kuhalnik in ventilator več. 3. Večina meni, da je predlog organizacije posledica dopisa dr. Gabrovskega vodstvu oddelka. 4. Nezaposlenost analitikov, ki nastopa ob občasnem zastoju elektropeči, lahko vodstvo reši na kak drug način. 5. Analitiki, ki so določeni za delo po novi organizaciji v Jeklarni 2, so že na razpolago za menjavo analitikov v času dopustov in bolovanja, zato dodatno premeščanje povzroča nezadovoljstvo.« Predlog o dodatni stimulaciji analitikov glavnega laboratorija, ki nadomeščajo analitike jeklarskega laboratorija, so sklenili obravnavati na naslednjem sestanku.

SDS kemijski laboratorij HVB je imela glede kandidatov, predlaganih za samoupravne organe in delegacije, pripombo, da večine kandidatov ne pozna, moti pa jo tudi to, da ni predstavnik službe tehnične kontrole v »centralnem« delavskem svetu.

Center za samoupravljanje in informiranje — Božidar Lakota

Pregled sestankov SDS

Že dvakrat smo v tej rubriki omenili, da na CSI še nismo prejeli zapisnikov z zborov delavcev v TOZD TALILNICE, TEHNIČNE DEJAVNOSTI in iz DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB, ki so zadnje avgustovske oziroma prve septembrske dni razpravljali o vzrokih za izgubo v prvem polletju in o stanju po osmih mesecih. Gre vsekakor za dejanje, ki ga lahko označimo sicer v Železarni priljubljeno sintagmo, kot »pomanjkanje delovne in tehnološke discipline«, tokrat na področju komuniciranja. O odgovornosti v tem primeru seveda ne kaže izgubljati besed.

TOZD DRUŽBENI STANDARD

V TOZD DRUŽBENI STANDARD se je zbor delavcev 3. septembra udeležilo 89 delavcev, član poslovnega odbora Janez Poljšak in predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Edo Kavčič. Vodja TOZD Romana Bradič je v zvezi z izgubo opozorila predvsem na naslednje probleme. Načrtovane realizacije ne dosegamo. Stroški pridobivanja jekla so zelo visoki. Tudi stroški poslovanja so vedno višji, kvaliteta pa vedno slabša. Tehnološka in delovna disciplina nista dobri. Stroški transporta zunaj Železarne stalno naraščajo. Na izvoznem področju ne dosegamo ustreznih cen svojih izdelkov. Posebej je opozorila tudi na pomanjkanje elektroenergije, stroške vzdrževanja, cene surovin, pomanjkanje kadrov, slabe stroje in na visoke zaloge. V TOZD Družbeni standard bo po njeni oceni poslovanje še težje, ker ne bo na razpolago sredstev za nakup strojev, vzdrževanje objektov in podobno. Najlažje opravljajo delo v samopostrežni restavraciji, kjer imajo nekatera sredstva zagotovljena (vendar jih ni dovolj), a tudi tu opažajo upadanje prometa. V samskih domovih so izgubili del prihodka, ker so se začele sproščati kapacitete ob dokončanju del na Jeklarni 2. Največji strošek so dela v počitniških domovih. Kljub pomoči konference osnovnih organizacij sindikata je otežkočeno pridobivanje sredstev za osnovno vzdrževanje.

Dani so bili tudi podatki o poslovanju v juliju in avgustu. Ob tem se je pojavilo vprašanje, zakaj je treba izračunavati ceno storitev v počitniških domovih v oktobru, novembru in decembru preteklega leta. Ugotovljeno je bilo tudi, da upada nakup bonov zunanjih firm. Stroški poslovanja so bili v prvem polletju približno enaki, kot so načrtovani, vendar so bile cene storitev TOZD in DO izven Železarne približno za 54 % večje od načrtovanih.

Predstavnika poslovnega odbora in sindikata sta poudarila, da je stanje v Železarni zelo resno in da je potrebno sproti mesečno načrtovati proizvodnjo, zmanjševati stroške ter uskladiti cene na tržišču. Primanjkuje tudi primerno izobraženih delavcev. Posebej sta poudarila, da bo treba stalno in konkret-

no ugotavljati odgovornost in bolj kot v preteklosti uporabljati pravilnik o odškodninski in disciplinski odgovornosti.

Iz TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI in DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB smo prejeli zapisnike posameznih SDS. Na sestankih so se seznanili s kandidati za samoupravne organe ali so obravnavali obratno problematiko.

SDS orodjarna (TOZD Tehnične dejavnosti, obrat Strojne delavnice) je razpravljala o odnosu do dela in delovnih naprav, kvaliteti dela, produktivnosti in doseganju individualnih norm. Zahtevala je, da se uskladijo oziroma zvišajo kategorije za delovne naloge ostrega brusilca in orodjarja-graverja. Zavzema se tudi za čimprejšnjo uveljavitev pravilnika o nagrajevanju na delovnem mestu.

SDS delavnica elektroenergije (TOZD Tehnične dejavnosti, obrat Energetika) je kot osrednjo točko sestanka obravnavala pregled sklepov družbenopolitičnih in samoupravnih organov v TOZD Tehnične dejavnosti. Na vodo energetskih obratov je naslovila vprašanje v zvezi s sklepom točke 2.3. odbora za gospodarstvo v TOZD z dne 29. septembra: kje v Energetiki prikazujejo zvišanje stroškov po devetmesečnem poslovanju. Pod »razno« pa ga vprašuje, zakaj se ne reši vprašanje dežurstva na domu za vzdrževanje visokoenergetskih naprav v prostem času in s tem v zvezi seveda tudi nagrajevanje. Pritožuje se tudi, da na vprašanje pod točko 2.1. in 2.2. s sestanka 15. avgusta ni dobila pričakovanega odgovora.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB smo prejeli zapisnike SDS kadrovskega sektorja, center za samoupravljanje in informiranje, splošna varnostna služba 1, 2, 3 in 4, služba plana procesa, glavni laboratorij, kemijski laboratorij HVB in spektrokemični oddelke.

SDS kadrovskega sektorja je prejela odgovor vodje splošnega sektorja v zvezi z nabavo osebnega avtomobila lada-niva za potrebe splošnevarnostne službe, vendar z njim ni bila povsem zadovoljna. »Vprašanje naše SDS kot tudi drugih SDS v Železarni Jesenice kaže«, pravi, »da bi bilo potrebno na področju nabave teh in drugih sredstev veliko več reda in kontrole njihove uporabe.« Na pripombe v zvezi s poslovnim poročilom odgovorov niso prejeli, prejeli pa so odgovor oddelka za nagrajevanje v zvezi z otežkočenimi dodatki v Jeklarni 1 in v Jeklarni 2. Sklenili so, naj ga obravnavajo delavci po oddelkih, na naslednjem sestanku SDS pa bodo v zvezi z njim sprejeli ustrezen sklep. SDS je ponovno postavila tudi delegatsko vprašanje glede pričetka izvajanja pravilnika o podeljevanju delovnih priznanj delavcem ŽJ. Takole pravi: »Po 3. in 76. a členu tega pravilnika naj bi delavci, ki odhajajo v pokoj, prejeli spominsko darilo (uro). Pravilnik je bil dopolnjen na 7. seji delavskega sveta Železarne Jesenice, 28. maja 1986, uporabljaj pa se od 1. januarja 1986 dalje. Kljub zagotovitvi vodje splošnega sektorja (dopis z dne 24. aprila 1987), da bo v juniju prvi sprejem upokojencev in podelitev daril, to še danes ni realizirano.«

Sestanka SDS center za samoupravljanje in informiranje se je pod drugo točko (pregled izvajanja sklepov prejšnjega sestanka) udeležil tudi Janez Poljšak, član poslovnega odbora

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Nova družbena gibanja, njihove poti in perspektive

Že kar nekaj časa veliko slišimo in beremo o novih družbenih gibanjih (čeprav jih v našem jeseniškem oziroma gorenjskem okolju ni zaslediti), zato je prav, da nekaj vendarle zvedemo tudi o njih. Družbena gibanja so vedno produkt časa in družbenega položaja in so tako tudi determinirana.

Ob vseh njihovih specifičnosti jim je skupna stična točka nekakšna opozicija oziroma alternativa pravni državi — njenemu depresivnemu sistemu pravi. Pravna država je očitna nujna, vendar kljub svojemu represivnemu značaju potrebuje alternativna gibanja predvsem kot neko vrsto vesti oziroma morale, kajti le ta ji močno pomagajo v njenem uravnoteženem obstoju. Družbena gibanja so nekakšna zatočišča posameznikov pred absolutno močjo pravne države. Res je, da so se družbena gibanja (mirovna, ekološka, duhovna ...), ki se danes razvijajo tudi pri nas, najprej pojavila v razvitem svetu. Bila so posledica krize političnega sistema, težkega ekonomskega položaja in vse večjega prepada med ljudmi. Mlada generacija, ki ni mogla prodreti v klasične partije, sindikate in vplivati na izboljšanje lastnega materialnega položaja, je spreviedela, da se je potrebno samorganizirati. Ob določitvi nekaterih temeljnih vprašanj, ki jih je potrebno rešiti (vprašanje miru, ekologije, enakopravnosti med spoloma, humanejšega življenja, človekovih pravic ...), so kmalu začela rasti različna gibanja, saj so imela možnost združevati različno misleče ljudi (po ideologiji, veri, spolu itd. ...), ki so v okviru gibanja lahko neposredno, spontano in javno izražali svoje resnične želje in interese.

Pri nas se je vse predelalo mislilo, da ta vprašanja ne obstajajo. Z njimi so se ukvarjali zgolj posamezniki, ki pa niso imeli možnosti združevanja, delovanja in informiranja javnosti.

Na XI. kongresu ZSMS se je v sklepnem dokumentu sicer omenilo delovanje novih družbenih gibanj, tedaj šele porajajočih se družbenih gibanj, vendar se ni rešilo vprašanje njihovega dela znotraj ali izven ZSMS. Posledice te nedorečenosti so bile:

— da pripadniki teh gibanj niso vedeli, ali delujejo v okviru ZSMS ali ne,

— da so ponekod mladinski forumi (občinske konference) pomagali pri delu teh gibanj, drugod pa so mu nasprotovali,

— da so se zaradi nedorečenosti znotraj ZSMS v delo družbenih gibanj ves čas vpletali ostali družbeni dejavniki in DPO, vendar zmeraj s pozicije moči.

Nekaterim družbenopolitičnim organizacijam in centrom politične moči se zdi, da so družbena gibanja »nevarna«, ker imajo sposobnost množičnega vključevanja ljudi v svoje programe in akcije. Vendar ta »Nevarnost« obstaja le tedaj in tam, kjer delovni ljudje in občani niso enakopravni subjekti družbenopolitičnega odločanja, kjer je močna birokracija in nerazvito samoupravljanje. Kjer vsi ti elementi delujejo, lahko družbena gibanja le afirmirajo delovanje političnega sistema, družbenopolitičnih organizacij in samoupravljanje, ker predstavljajo resnične interese in potrebe slehernega človeka. Posebnega pomena je stališče in odnos, ki ga bo do družbenih gibanj zavzela ZSMS. V predlogu gradiva za XII. kongres in tudi v dopolnitvah statuta ZSMS so družbena gibanja opredeljena kot speci-

fična oblika dela znotraj organizacije. Ta specifičnost, ki temelji na avtonomnosti, antihierarhičnosti delovanja, zahteva od vodstev v ZSMS poseben pristop k delu s temi oblikami združevanja mladih. Vse prevečkrat okostenela in nezanimiva organizacija mladih in včasih tudi oblike dela so pripeljale do izgube zaupanja celo v lastno organizacijo.

Ena od rešitev tega je krepitev delovanja družbenih gibanj znotraj ZSMS. Družbena gibanja, ki bodo v vseh okoljih imela moralno, politično in materialno podporo ZSMS, bodo sama krepila delovanje organizacije. Pripadniki družbenih gibanj dokazujejo, da so zmožni in pripravljeni aktivno in kreativno delovati na mnogih področjih družbenega življenja. Aktivnost, kreativnost in znanje pa ZSMS nedvomno potrebuje, saj bo samo s tem dosegla sedaj samo deklarirano enakopravnost v družbi. Družbena gibanja delujejo na principu spontanega, neposrednega in avtonomnega načina združevanja. Nimajo svojega članstva v tisti klasični obliki, kot ga poznajo druge organizacije in društva, temveč se ljudje, večinoma mladi, vključujejo spontano, ko občutijo, da je na določenem področju njihovega interesa potrebno nekaj narediti. Posebna privlačnost je ta, da v gibanju ni nekega formalnega vodstva, ki bo odločalo o akcijah in programih v imenu gibanja. O vseh aktivnostih, akcijah in programih gibanja odločajo vsi tisti, ki v njih sodelujejo.

V Sloveniji delujejo tri temeljne dejavnosti znotraj družbenih gibanj: to so mirovništvo, ekologija in duhovno gibanje. V nekoliko manjši meri pa feministično oziroma žensko gibanje (klub Lilit) in gibanje za socializacijo homoseksualnosti (gibanje Magnus). V prihodnjem prispevku bomo nekaj več besed namenili prav slednjim dvema ter duhovnemu gibanju, o katerih je tudi v našem (jeseniškem) prostoru malo znanega.

MP

Izlet na Koroško

Končno je prišel dan, ki smo ga tako težko pričakovali. Vreme je bilo deževno, a to ni skalilo našega navdušenja nad izletom na Koroško.

Med vožnjo so nam tovariši in vodič pripovedovali o življenju in položaju Slovencev, ki živijo na Koroškem. Čas nam je hitro mineval in že smo bili na Ljubelju, kjer smo prestopili mejo med Slovenijo in Avstrijo. Bili smo navdušeni, ko je dež ponehal in se je nebo čez nekaj časa zjasnilo. Vodič nam je pripovedoval o znamenitostih krajev, mimo katerih smo se peljali. Izvedeli smo, da v Borovljah izdelujejo puše z lepo okrašenimi kopiti. Kmalu smo se pripeljali do Gospe Svete, kjer smo si ogledali cerkev, v kateri se prepletajo značilnosti stare gotike, baroka in drugih obdobij. Od tam smo odšli na Gosposvetsko polje, kjer so do 15. stoletja ustoličevali kneze. Videli smo vojskovedski stol, ki je sestavljen iz dveh s hrbtom drug proti drugemu obrnjenih kamnitih sedežev.

V dijaškem domu v Celovcu smo se srečali s pesnikom Andrejem Kotkom. V pogovoru smo izvedeli veli-

ko o življenju Slovencev na Koroškem in o njihovem odnosu do slovenskega jezika. O tem pesnik premišlja tudi v svojih pesmih, ki nam jih je nekaj tudi prebral. Zbirke njegovih pesmi pa niso naletele na velik odmev le pri nas, ampak tudi v tujini.

Upravnik dijaškega doma nam je predstavil življenje dijakov v domu. Izvedeli smo, da so v domu slovensko in nemško govoreči dijaki, ki prihajajo iz krajev, ki so oddaljeni od Celovca. V domu imajo tudi precej veliko slovensko knjižnico.

Iz Celovca nas je pot vodila do Minnimundusa, ki bi mu pri nas rekli Svet v malem. Bili smo zelo navdušeni, saj smo v tem majhnem parku lahko videli vse znamenite gradove, vile in spomenike. Izgledali so kot pravi, le da so bili mnogo manjši kot v resnici. Vendar je čas neusmiljeno tekkel in morali smo oditi dalje. Peljali smo se mimo Vrbskega jezera. Tovariši nam je povedal, da se z razglednega stolpa, ki smo ga videli v daljavi, v izredno lepem vremenu lahko vidi dvajset jezer. Med potjo

smo se ustavili v slovenski trgovini, kjer smo brez vsakega prigrivanja hoteli zapravljati denar. Otvorjeni z vrečkami smo se vrnili v avtobus in se odpeljali proti domu.

Na Bled smo prišli tako utrujeni, da so nas noge komaj držale, a bili smo veseli, saj smo preživeli lep dan. Izvedeli smo veliko novega o življenju Slovencev na Koroškem in o njihovih stikih z matično domovino Slovenijo.

Andreja Urbančič, 8. c
OŠ prof. dr. J. Plemlja
Bled

Zanimiv naravoslovni dan

V septembru je vreme še lepo in toplo, zato je treba te lepe dni izkoristiti. Lepa jesen je kot nalašč za naravoslovne dneve, na katerih spoznamo marsikaj novega.

Peti razredi naše šole so naravoslovni dan letos pripravili malo drugače. Obiskali so kmetijo na Prihodih v Planini pod Golico. Tam prebivajo Kosmačevi, toda po domače se kmetiji reče pri Zbatniku. Učenci so bili razdeljeni v skupine, da bi spoznavali čim več stvari. Opazovali so

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Zaščita živali v izrednih pogojih

Bakteriološki napad odkrivamo z opazovanjem, in sicer:

— letala, ki letijo v višini do 500 m in puščajo za seboj sled v obliki prozornega oblaka,

— odmetavanje posebnih letalskih bomb, katerih eksplozija je zelo zamolka,

— ustvarjanje umetnih oblakov s posebnimi letalskimi razprševalnimi napravami.

Sestavni del opazovanja je tudi jemanje vzorcev zraka in zemlje. To opravijo RBK ekipe civilne zaštite in za to določeni laboratoriji. Naloga izvidnikov je zbirati vzorce, vendar morajo biti pri tem zelo previdni. Vzorce izvidniki spravijo v polivinilne vrečke, označijo mesto odvzema in ime vzorčevalca ter vzorce oddajo za laboratorijske preglede. Vzorce bolnih živali jemljejo veterinarji. S preventivnimi ukrepi začnemo, ko je znan laboratorijski izvid, zato mora biti ta narejen v čim krajšem času.

Po napadu je potrebno čimprej ugotoviti vrsto uporabljenih bakterij. Nadaljnje ukrepe določijo veterinarski organi s štabi za civilno zaščito. Živali je treba osamiti, da bi preprečili širjenje bolezni na zdrave živali. Zdravljenje obolelih živali ter preventivne ukrepe pri zdravih živalih določijo veterinarski organi. Ti tudi odločajo o zakolu obolelih živali ter o uporabi njihovega mesa ali kože. Po potrebi je treba izvajati tudi dezinfekcijo in deratizacijo.

Pašnikov ni mogoče zaščititi pred biološkim okuženjem. Zrnato krmo zaščitimo tako, da jo hranimo v zaprtih vrečah. Voda je najbolj zaščitena v vodovodnih in arteških vodnjakih. Pipe in črpalke je potrebno pred uporabo razkužiti. Vsekakor je potrebno vzeti vzorce vode in jih poslati v laboratorijsko analizo.

Živila so pred bakteriološko okužbo popolnoma varna le v skladiščih s prežračevalnimi napravami. Med embalažo, ki varuje pred bakterijami, uvrščamo:

— kovinske, steklene, porcelanske in plastične posode, ki se nepropustno zapirajo,

— lesene impregnirane posode, ki se dobro zapirajo, notranjost pa je izolirana s sintetičnimi laki,

— različne lesene in kartonske zaboje, ki so znotraj zaščiteni pred vlago,

— celofansko ali plastično pakiranje ter tetrapak.

Zložena živila še bolj zavarujemo, če jih prekrijemo s ponjavami iz plastičnega materiala.

Bakteriološko razkuževanje je vrsta postopkov, ki naj odpravijo, preprečijo in dokončno uničijo strupeno delovanje bakterij.

Dezinfekcija in sterilizacija sta postopka za uničevanje klic. Fizično dezinfekcijo izvajamo s toploto in sončno svetlobo; npr. ogenj, vrelo vodo, para in vroč zrak. Ogenj uničuje vse klice. Manj vredni predmete, odpadke, smeti in podobno sežigamo, kovinske in lesene predmete pa lahko ožgemo s spajkalnim aparatom. Vrelo vodo lahko učinkovito razkuži predmete v času od 30 do 120 minut.

Konferenca pionirskega odreda Matija Verdnik — Tomaž

Pionirska konferenca na osnovni šoli Prežihov Voranc se je začela s pozdravnimi besedami tovariše mentorice. Potem so pionirji prisluhnili pionirskim pesmicam.

Predsednica Tina Brelih je prebrala poročilo o delu pionirske organizacije v preteklem šolskem letu. Vsi delegati so jo pazljivo poslušali, nato so izvolili novo vodstvo. Predsednica je Irena Župančič iz 6. b razreda. Imela bo veliko dela, saj je na šoli kar 796 pionirjev. Te konference sta se udeležili tudi tovarišica ravnateljica in njena pomočnica. Mentorica Katarina Kejžar je seznanila delegate z novim delom v šolskem letu. Omenjene so bile dobrodelne akcije, zbiranje papirja, kostanja in želoda in še kaj drugega.

Pionirje čaka obilo dela, če bodo hoteli izpolniti svoje dolžnosti in obljube.

Špela Trupkovič,
novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

Slavko Tarman

Portreti slovenskih mojstrov fotografije

UMETNIŠKA POT MOJSTRA FOTOGRAFIJE MILENKA PEGANA

Milenko Pegan je bil rojen leta 1925 v Gorici. Fotografijo je pričel spoznavati že v času šolanja na akademiji, posebno pa v foto klubu Split, kjer je služboval v letih 1951 do 1957. Po prihodu domov je ustanovil FK ELEKTRA v Novi Gorici. Amatersko fotografijo je širil na goriškem in v zamejstvu. Bil je med ustanovitelji prvega zamejskega foto kluba »Skupina 75«. Leta 1975 je zaslužen prejel naziv mojstra fotografije Foto zveze Jugoslavije. Kmalu za tem pa je postal član mednarodne zveze fotografskih umetnikov — EFIAP.

Danes je Milenko Pegan član žirij in selektor na številnih razstavah doma in v tujini. Za dolgoletno sodelovanje s fotografijo iz sosednje Italije je Pegan prejel priznanje italijanske federacije FIAP in postal častni član CIFI-foto kluba iz Gorice. Zveza slovenskih kulturnih društev v Gorici se je letos Milenku

Pegano, ki je svojo fotografsko umetnost ponesel daleč v svet, oddolžila z jubilejno razstavo.

ŽELJA PO USTVARJALNOSTI IN TESNEM STIKU Z NARAVO

Že v rani mladosti je Milenko s pomočjo čopiča beležil nepozabno lepe trenutke v akvarel tehniki. Kmalu je čopič zamenjal s fotoaparatom in mu ostal zvest do danes.

Peganove začetne fotografije kažejo mladostniško iskanje romantičnih trenutkov v naravi in človekovem življenju z različnih zornih kotov. V teh fotografijah se zrcali nenehna umetniška rast. Leta 1953 je prvič sodeloval na razstavi s fotografijo Jesen na obali reke ter prejel pohvalo žirije.

Sredozemsko vzdušje in idealizem takratnega časa je opazen na njegovih fotografijah. Po službeni preselitvi v Beograd je zamenjal morsk vzdušje s stvarnostjo življenja v mestu. Beograjski ciklus je zelo obsežen. Ustvarjal je v različnih tehnikah, posebej še v grafiki. Izstopajo pa nagrajene fotografije v tujini kot Pismonoša, Koraki v tišini in Clo-

vek in delo. Po prihodu domov v Novo Gorico je postal izjemno dejaven pri ustanavljanju domačih foto klubov. Domače in tuje revije so objavljale njegove umetnine. Na domačih goriških tleh nastajajo novi ciklusi — predvsem o človeku in njegovem okolju. Iz tega obdobja so znani portreti v črno beli tehniki in primorski človek v okolju, ki izginja.

PRVI, KI JE PRIČEL USTVARJATI Z INFRARDEČIM FILMOM V JUGOSLAVIJI

Kot prvi v Jugoslaviji je Pegan začel fotografirati z infrardečim filmom. S temi slikami je sodeloval na nekaj razstavah in prejel vidne nagrade.

(se nadaljuje)

Rosana II

30 let obdelave podatkov v Železarni Jesenice

ZAČELI SMO IZ NIČ

V prvih desetih letih je bil naš računski center zelo cenjen in je imel zelo veliko vlogo, saj je bilo takih centrov zelo malo. K njegovemu ugledu so veliko prispevali vestni in pošteno delavci, kakršni sta tudi Marjeta Podbregar in Milena Markizeti.

Marjeta Podbregar je bila na računskem centru od prvih dni v septembru 1957 do upokojitve v oktobru letos. V naši železarni se je zaposlila leta 1954 in je do odhoda na računski center delala v proizvodnih obratih na odpravi. Na ERC je bila štiriinajst let zaposlena kot verificirka, potem pa do upokojitve referent za sprejem dokumentov.

»Preden smo odšli na računski center, so nas za en mesec poslali na prakso v Litostroj in TAM, kjer so že imeli podobne sisteme, kot smo jih uvažali pri nas. Potem smo to znanje dograjevali na različnih tečajih in seminarjih in vse, kar smo se nauči-

li, prenašali na ostale sodelavce. Začetki so bili sicer res težki, saj smo začeli graditi iz nič, vendar je bilo v računskem centru tudi zanimivo, saj je bila obdelava podatkov nekaj čisto novega. Občutek, da delaš nekaj novega in koristnega, je bil sicer prijeten, vendar ni bilo vedno samo lepo.

Kot verificirka je Marjeta skrbela za pravilnost izlučljivih podatkov na luknjastih karticah, kar je bilo zelo pomembno in odgovorno delo. Točnost podatkov je namreč eden od predpogojev za pravilne analize in za uspešno delo centra in Železarne. Čeprav je bilo napredovanje v računskem centru težko, je po štirinajstih

letih dela postala referent za sprejem dokumentov.

Milena Markizeti je na računskem centru od leta 1958. Najprej je bila operater, sedaj pa je že šest let na oddelku za pripravo dela. Njeni spomini na prve dni dela na centru so prijetni in veseli, saj je bilo delo novo in zanimivo.

»Takrat nas je bilo še malo in veliko smo morali znati, zato smo se skupaj učili, se veselili uspehov in skupaj reševali probleme. Dobro smo se razumeli, bili smo pravi prijatelji. »Ali smo se na klasičnih strojih, kjer smo sestavljali komandne plošče, sortirali luknjaste kartice in jih obdelovali. Od priprave kartic za obdelavo do končne tabele si moral vse narediti sam ali pa vsaj biti zraven, zato je bilo mnogo več dela in potrebovali smo mnogo več znanja. Za tako delo si moral imeti res veliko veselja, da si lahko zdrži trideset let.

Marjeta in Milena se spominjata, da so v začetku mnogi dvomili v njihovo delo, vendar so imeli zelo sposobnega vodjo in vso podporo poslovnih delavcev, zato so začetne težave kmalu prebrodili in naš računalniški center se je uveljavil tudi drugod. Da bi obdržali korak z razvojem v svetu in svoj ugled, so se morali vsakič, ko so zamenjali stroje in opremo, ponovno učiti, kar velja tudi danes. Tako je bila Milena večkrat na raznih seminarjih, zadnji pa je bil letos v Radovljici. Za mlajše delavce takšno stalno izobraževanje in usposabljanje ni več takšno breme, saj imajo dobro predznanje, za starejše, ki so začeli iz nič, pa je to mnogo težje.

Zato je v računskem centru še vedno največji problem, kako zagotoviti bolj mirno delo tistim delavcem, ki so se v dolgih letih svojega dela trudili, ali pa ne morejo več dovolj hitro slediti vedno hitrejšim spremembam na področju obdelave podatkov. Delo v računskem centru je sicer pestro in od vsake stvari nekaj veš, nobenega področja pa ne poznaš v celoti in ne obvladaš toliko, da bi lahko iz računskega centra brez težav odšel na kak drug oddelk ali službo, na primer v računovodstvo ali na pripravo dela.

Napredovanje na računskem centru je zelo težko, saj je Milena kot operater lahko napredovala le na pripravo dela. Imela bi več možnosti, če bi študirala ob delu, vendar je za žensko takšen način izobraževanja še vedno zelo težak.

Prvih deset let so bili delavci centra zelo dobro nagrajevani, sedaj pa so bolj pri dnu. Na ERC to dobro vedo, saj opravljajo storitve tudi za druge in so dobro seznanjeni, kakšne osebne dohodke imajo v Radovljici in v drugih delovnih organizacijah na Jesenicah ter v Verigi Lesce. Tudi v okviru Železarne so vedno manj cenjeni, kar kaže tudi na odnos do informatike in računalništva.

Marjeta in Milena se z veseljem spominjata časov, ko so delali veliko bolj kolektivno in so dali vse od sebe, čeprav je bilo včasih zaradi družinskih obveznosti tudi hudo. Vendar sta bili Marjeta in Milena s svojim delom zadovoljni, le dobre strokovnjake bi morali v prihodnje boljše stimulirati. Tudi nekaj več delovnih navad, prizadevanosti, znanja in modernizacije nam ne bi škodilo, saj bi potem tudi računalniški center kot strokovna služba imel večji ugled.

Lilijana Kos

Delegacije obravnavajo gradivo stanovanjske skupnosti

Delegacije, ki smo jih v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb Železarne Jesenice izvolili 30. septembra letos, so že začele delovati. Prejšnji teden so se sestale delegacije za zbor združenega dela, te dni pa se morajo še posebne delegacije za SIS stanovanjskega gospodarstva (v večjih temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti) ter obe splošni delegaciji za SIS družbenih dejavnosti (v temeljnih organizacijah Komerciala in Družbeni standard). Te delegacije so namreč prejele v obravnavo gradivo za 6. sejo skupščine stanovanjske skupnosti občine Jesenice, ki bo že v sredo, 4. novembra, ob 12. uri v sejni dvorani Skupščine občine Jesenice.

Po novem ni več obvezna konferenca delegacij za samoupravne interese skupnosti na ravni Železarne, zato morajo delegacije poleg obravnave gradiva za skupščino tudi delegirati delegata na sejo skupščine. Delegati bodo na 6. seji skupščine stanovanjske skupnosti odločali o:

- razrešitvah in imenovanjih,
- poročilu o izvajanju sklepov prejšnje seje skupščine
- predlogu sprememb finančnih načrtov za leto 1987,
- predlogu sprememb prenove in vzdrževalnih del v letu 1987
- predlogu sprememb pravilnika o delnem nadomestilu stanarine in podstanarine imetnikom stanovanjske pravice,
- predlogu pravilnika o dodeljevanju družbenih kadrovskih stanovanj v občini Jesenice,
- osnutku pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj in družbenonajemnih stanovanj
- ter se seznanili s tretjim povzajemnim stanarjem v letošnjem letu in s spremembo prednostne liste za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj.

V nadaljevanju podajamo kratko informacijo le o nekaterih točkah dnevnega reda te seje.

Spremembe pravilnika o delnem nadomestilu stanarine in podstanarine imetnikom stanovanjske pravice so bile v fazi osnutka obravnavane na prejšnji seji skupščine stanovanjske skupnosti (6. maja), nato pa so bile posredovane še v enomesecno javno razpravo, v kateri pa ni bilo bistvenih pripomb. Zato je sedaj predlagano, da skupščina sprejme predlog sprememb tega pravilnika, po katerem do delne nadomestitve stanarine ne bo več upravičen imetnik stanovanjske pravice, če je sam ali kdo izmed družinskih članov lastnik avtomobila (to ne velja za invalide) ali lastnik garaže. Konferenca delegacij v Železarni je sicer na prejšnji seji skupščine predlagala, da je treba opredeliti, za kakšne avtomobile ne velja omejitev pri upravičenosti do subvencionirane stanarine (npr. nižji cenovni razred, odpisanost glede na življenjsko dobo), vendar pa tega niso podprli ostali delegati.

V javni razpravi o osnutku pravilnika o dodeljevanju družbenih kadrovskih stanovanj v občini Jesenice smo v Železarni (delegacije za SIS stanovanjskega gospodarstva ter izvršni odbori sindikata) predlagali drugačno opredelitev deficitarnih strokovnih kadrov kot določa pravil-

nik, poleg tega pa še, da naj ima pri določitvi prioritete vrstnega reda pri dodeljevanju kadrovskih stanovanj odločilen vpliv občinski sindikalni svet in ne občinska konferenca SZDL. Strokovna služba stanovanjske skupnosti pojasnjuje, da bo ob vsakem razpisu za kadrovska stanovanja objavljeno tudi, kateri strokovni kader predstavlja v naši občini deficit, vloga sindikalnega sveta pa naj bi bila omejena le na mnenje in ne na dokončno odločanje.

Zakaj pa je ta pravilnik sploh potreben?

V jeseniški občini obstaja že daj časa problematika kadrovskih stanovanj. Zato smo se že s sprejemom samoupravnega sporazuma o temeljnih planov stanovanjske skupnosti v občini Jesenice za obdobje 1986-1990 odločili, da bomo namenili 0,15 % iz čistega dohodka nepovratno za kadrovska stanovanja.

Pravilnik o kadrovskih stanovanjih pa je izvedbeni akt tega sporazuma. V njem je določeno, da bodo kadrovska stanovanja dodeljena takim delavcem, ki so nujni za družbeni in gospodarski razvoj jeseniške občine, vendar pa jim organizacije združenega dela oziroma skupnosti, kjer delajo, ne morejo zagotoviti stanovanja za lastnimi sredstvi (na primer deficitarni, zdravstveni in prosvetni delavci z visoko izobrazbo). Vendar bo morala kljub temu organizacija združenega dela prispevati praviloma polovico vrednosti kadrovskega stanovanja kot lastno udeležbo. Ustrezno lastno udeležbo pa bo prispeval tudi delavec, ki bo dobil pravico do kadrovskega stanovanja. V pravilniku so opredeljeni standardi kadrovskih stanovanj, ki se bistveno ne razlikujejo od standardov ostalih stanovanj. V postopku za pridobitev kadrovskega stanovanja ima pomembno vlogo občinska konferenca SZDL (zaradi družbene verifikacije).

Predvidoma bo v naši občini mogoče z razpoložljivimi sredstvi kupiti eno kadrovsko stanovanje letno.

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije predlaga, tretje povišanje stanarine v letu 1987 zato, da bi do konca tega leta ohranili delež stanarine v revaloriziranem stanovanjskem skladu v višini 2,04 %. Zato je v občini Jesenice potrebno prvega novembra povečati stanarine in najemnine za 55 %, sredstva od višjih stanarin pa bodo namenjena izključno investicijskemu vzdrževanju.

Nada Dejak, CSI

Odgovornost poslovnih organov

nadaljevanje in konec

Disciplinski ukrepi oziroma disciplinski postopek pa ne prihaja v poštev takrat, kadar gre za nesposobnost delavca, ki opravlja poslovne funkcije, kajti v tem primeru pride v poštev le razrešitev in razporeditev na druga dela oziroma naloge.

Prenehanje delovnega razmerja zaradi odgovornosti za ekonomske težave

Tudi ukrep prenehanje delovnega razmerja je posledica subjektivne odgovornosti poslovnih delavcev, kar pomeni, da mora biti poslovodnemu delavcu dokazano neodgovorno ravnanje oziroma neodgovoren odnos do dela. Če je prišlo do ekonomskih težav zaradi delavčeve strokovne nesposobnosti oziroma neznanja in neprofesionalnega ravnanja, potem ni možno govoriti o tej obliki odgovornosti oziroma o ukrepu prenehanje delovnega razmerja.

Varstvo pravic

Poslovodni organ nima varstva pravic, ko gre za razrešitev, ki jo sprejme delavski svet temeljne organizacije, pač pa ima poslovodni delavec vse druge možnosti za varstvo svojih pravic kot ostali delavci, ko gre za razporeditev, zmanjšanje osebnega dohodka ali pa izrečene disciplinske ukrepe. Varstvo pravic lahko uveljavlja v zakonitem roku pri delavskem svetu temeljne organizacije, pa tudi pred sodiščem združenega dela. Razrešitve ne more izpodbijati, če je bila sprejeta s kvoromom na delavskem svetu, pač pa lahko uveljavlja le odškodnino. Te ne more uveljavljati v temeljni organizaciji, ampak neposredno pred sodiščem združenega dela.

Poslovodnemu organu je treba zagotoviti nujno učinkovito varstvo tudi tedaj, ko bi bil neupravičeno razrešen, saj sicer ni možno pričakovati, da bo ta funkcija vabljava za tiste strokovnjake, ki bi bili sposobni prevzeti tako obsežno in razvejano odgovornost, kot velja in kot se predvideva predvsem za poslovodne delavce.

(Z Gospodarskega vestnika povzela Lilijana Kos)

Informiranje delavcev

Povsem normalno je, da ni mogoče govoriti o odločanju delavcev, če predhodno niso informirani, če niso izdelane ustrezne strokovne podlage in če niso predvidene posledice sprejetih odločitev. Zakon zahteva da so delavci redno, pravočasno, resnično in popolno obveščeni ter da je obveščanje v taki obliki, da je delavcu razumljivo in dostopno. Poslovodni organ je tisti, ki mu zakon nalaga dolžnost obveščanja delavcev in organov upravljanja. Neizpolnjevanje teh dolžnosti pomeni kršitev pravic, hkrati pa za poslovodni organ pomeni tudi kršitev delovne obveznosti. Poslovodni organ je po izrecni določbi zakona tudi materialno odgovoren, če zaradi neizpolnjevanja njegove obveznosti ni bil sprejet določen sklep ali pa je bil sprejet sklep, s katerim je bila povzročena temeljni organizaciji škoda.

Poslovodni organi morajo pripraviti strokovne podlage za vsako odločanje organov upravljanja in še posebej za odločanje delavcev, ko ti sprejemajo samoupravne splošne akte z osebnim izjavljanjem. Razumljivo je, da strokovne podlage pomenijo natančno, strokovno in profesionalno obveščeno vsakega člana organa upravljanja ali delavca, ki z odločanjem uresničuje svojo samoupravljalno pravico. Prav zato se izkaže informiranje delavcev kot izrednega pomena za ugotovitev samoupravnih odnosov, pri tem pa samostojnost poslovnega organa pri opravljanju svoje funkcije niti malo ni ogrožena, saj mora biti ta funkcija samostojna, ko gre za izvrševanje samoupravnih splošnih aktov, planskih aktov in drugih odločitev. Pri tem velja poudariti, da mora poslovodni organ upoštevati tudi povratno informacijo, kar pomeni, da mora delavce informirati tudi o učinkih izvrševanja odločitev, ki so jih delavci sprejeli z osebnim izjavljanjem ali pa so bile sprejete na organu upravljanja.

Uresničevanje samoupravne delavske kontrole v OZD

Klub samoupravljalcev in Delavska univerza Viktor Stražišar bosta v sodelovanju s centrom za samoupravljanje in informiranje organizirala družbenopolitično izobraževanje članov odborov samoupravne delavske kontrole v delovni organizaciji Železarna Jesenice.

Člani odborov samoupravne delavske kontrole TOZD in delovne organizacije Železarna Jesenice bodo razdeljeni v dve skupini. Izobraževanje bo v novembru letos. Družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje ne bo organizirano samo zato, ker gre za nove delegate v odbori samoupravne delavske kontrole, ampak tudi zato, ker je potrebno zagotoviti večjo učinkovitost samoupravne delavske kontrole v procesu samoupravljanja v OZD materialne proizvodnje in tudi v OZD družbenih dejavnosti ter v drugih samoupravnih skupnostih in institucijah.

To je toliko bolj pomembno, ker je potrebno v tem času in v sistemu družbenoekonomskih odnosov zagotoviti stvarno in učinkovito samou-

pravljanje delavcev. To pa je mogoče doseči, če odbori samoupravne delavske kontrole res opravljajo svoje kontrolne in družbenovarstvene naloge. Zato odbori samoupravne delavske kontrole ne morejo biti podaljšana roka kateregakoli organa ali strokovne službe, marveč morajo zagotoviti zakonsko, samoupravno in ekonomsko varstvo sredstev, delitve po delu in samoupravnih pravic.

Da bi te cilje in naloge samoupravne delavske kontrole uresničili, je potrebna ne samo doslednost v delovanju članov oziroma delegatov v odbori samoupravne delavske kontrole, ampak tudi njihovo družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje.

Srečko Krč

OSTRUŽKI

Tri dimenzije odpadnih surovin

Ob podatkih, da je za eno tona železa potrebno nakopati tri tone železove rude, za tona aluminija skoraj pet ton, za tona svinca 128 ton in za tona bakra kar 200 ton rude, nam je že nekako prišla do zavesti velika vrednost odpadnih surovin, čeprav še vedno ne tako kot v razvitem svetu. Tam na primer uporabijo pri pridobivanju železa polovico starega železa in polovico železove rude, pri nas pa je to razmerje še vedno 70 odstotkov rude, ostalo pa je staro železo.

V predelavi odpadnih surovin se porabi precej manj energije, veliko manjše je tudi onesnaževanje. Pri predelavi odpadnega starega železa je mogoče pri eni toni pridobljenega železa privarčevati 65 odstotkov energije, onesnaženost zraka je pri predelavi starega železa manjša za 86 odstotkov, onesnaženost vode pa za 76 odstotkov.

Marija in Eka Vogelink razstavljata v Šivčevi hiši

V Šivčevi hiši v Radovljici je še do 1. novembra odprta razstava ilustracij Marije Vogelink ter gledaliških lutk in mask Eke Vogelink. 6. novembra bodo isto razstavo odprli v Galeriji NOB v Trzinu, decembra letos bo gostovala v Kosovi graščini na Jesenicah in v prihodnjem letu še v Gorenjskem muzeju v Kranju.

Marija Vogelink se predstavlja z ilustracijami, ki so nastale med letoma 1939 in 1986. Leta 1939 je izšla njena prva slikanica Trdoglav in Marjetica Frana Milčinskega, lani se je predstavila s koroško ljudsko pripovedko O miški, ki si je trebušček raztrgala, ki jo je tudi sama zapisala. Vmes je vrsta knjig z njenimi črno-belimi in barvnimi ilustracijami: Župančičeva Kanglica, Kettejeva Šivilja in škarjice, Breskve Ele Peroci, pesmi Lili Novy v knjižici Pika — poka v več izvedbah, Potovanje v Tunizijo Vide Brest, Matiček in Maja... Jane Milčinski, Vetrova uspavanka Desanke Maksimovič, Krivopetnice in zlatorog so izjemen slikarski dosežek ilustratorke in delno spominjajo na srednjeveško stensko slikarstvo. So zrela umetniška pripoved v sliki, ki še posebej z rit-

mentov otroške risbe v visoko profesionalne kompozicije, s prefinjenim vnašanjem elementov moderne umetnosti v ilustracije za otroke, ki mu ostajajo razumljive in privlačne. Prevladujejo predvsem črno-bele risbe v različnih tehnikah, bogat pa je tudi slikarčin opus barvnih ilustracij. Ilustracije k trentarski zgodbi Krivopetnice in zlatorog so izjemen slikarski dosežek ilustratorke in delno spominjajo na srednjeveško stensko slikarstvo. So zrela umetniška pripoved v sliki, ki še posebej z rit-

mom slikarske kompozicije deluje zelo sugestivno.

Ilustracije Marije Vogelink dopolnjujejo gledališke lutke in maske Eke Vogelink, prav tako vsestranske ustvarjalke. Živa ekspresivnost v likovnih stvaritvah kaže njeno težnjo po neposredni komunikaciji z gledalci in njeno intenzivno povezanost z gledališčem, saj se ukvarja tako s scenografijo, kostumografijo, maskami, lutkami itd. Še posebej jo privlačijo plesne prireditve, za katere ustvarja scene predvsem s slikarskimi elementi, plesalce oblači v kostume in maske, ki izrazito podpirajo vsebino umetniške izpovedi literarne predloge.

Maruša Avguštin

Prvi nagradi v Zenico

Žirija osme jugoslovanske foto razstave ČLOVEK IN JEKLO, v sestavi Kurt Batschinski, Marina Peran-Lekić in Izidor Trojar, je podelila tudi nagrade.

Za kolekcije slik: prvo nagrado — zlato plaketo ŽELEZAR članu FK Zenica Dragani Milovanović za fotografije Človek in jeklo 1—2—3. Drugo nagrado — srebrno plaketo ŽELEZAR je prejel član FK Uljanik Anđelo Božac, za fotografije Splavitve ladje, Ladjedelnica — 4 in trenutek splavitve. Trečo nagrado — bronasto plaketo ŽELEZAR je prejel član FK Zenica Čedo Paunović za fotografije Jekleni, Prijem — 2 in Prijem — 11.

Diplome za kolekcije fotografij so prejeli trije člani našega kluba, in sicer: Vitomir Pretnar za fotografije Tovarna 1 — 2 — 3, Franci Črv za Valjovski trio — II, Zadnja proba in Plavžarja pri delu ter Branko Urh za fotografije Iskrenje, Livno polje in Proizvodnja.

Za posamezne fotografije je žirija podelila prvo nagrado — zlato plaketo članu FK Zenica Milanu Latinoviću za fotografijo Naloga — F. Dve drugi nagradi — srebrni plaketi ŽELEZAR sta prejela: član FK Osijek Željko Lončar za fotografijo CHAIN — III in član foto sekcije Dela iz Ljubljane Janez Juvan za fotografijo Avto. Tri tretje nagrade — bronaste plakete so prejeli: član FK Borovo Vladimir Pečovski za fotografijo A — 2, član FK Smederevo Slobodan Pavlovič za fotografijo Deček in član FK Zagreb Darko Gereš za fotografijo Kovinar — 2. Diplome za posamezne fotografije je žirija podelila našemu Francu Slugi za fotografijo Nova generacija — II, članu FK Vinkovci Želimirju Grujiću za fotografijo Stražar in članu FK Novi Beograd Predragu Milojkoviću za fotografijo Dobro je.

Žirija je dobila v oceno 235 fotografij, 45 avtorjev iz devetnajstih klubov iz vse Jugoslavije. Izbrala je 71 fotografij 29 avtorjev iz sedemnajstih klubov iz vse države. S tem je osma foto razstava dobila vsejugoslovanski pomen in je po oceni drugega razreda.

Največji uspeh je dosegel vsekakor FK Zenica, saj so dobili dve zlati in eno bronasto plaketo. Njihove fotografije so ustrezale osnovni zahtevi, da je človek na fotografiji v ospredju, a povezan z jeklom. Ugotavljamo, da klubski kolegi iz Zenice že nekaj let načrtno razvijajo tovrstno fotografijo. Železarska tematika ima razmeroma ozek krog avtorjev, saj njihova dela na splošnih foto razstavah niso preveč cenjena.

Izbor fotografij za osmo tradicionalno foto razstavo ČLOVEK IN JEKLO predstavlja prerez sedaj najboljših del jugoslovanskih avtorjev. Veseli smo, da so se odzvali našemu vabilu ter s tem prispevali h kvaliteti in ohranjanju tradicije. Železarski

trenutki so ostali ujeti na fotografijah.

Otvoritev razstave bo 13. novembra ob 18. uri v salonu DOLIK na Jesenicah. Razstava bo odprta do 25. novembra, njen pokrovitelj pa je Železarna.

Slavko Tarman

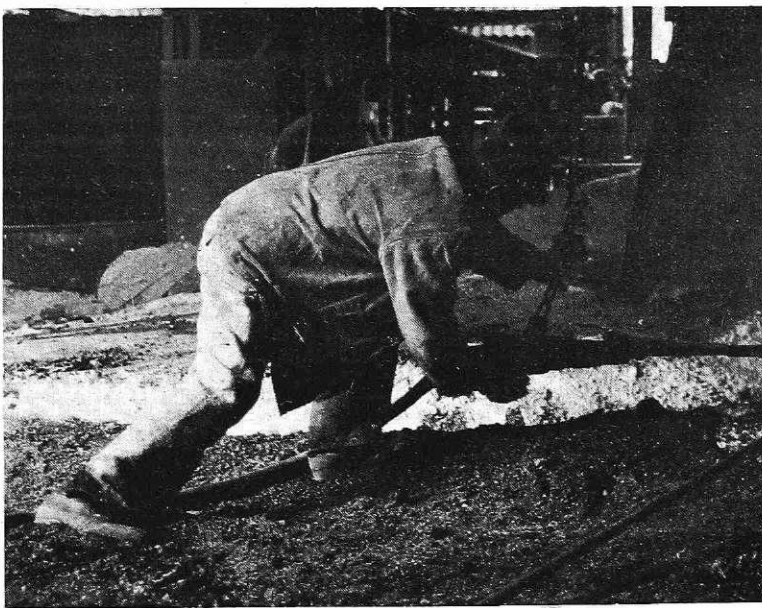

Foto: Franc Črv

Velik razmah in kakovost otroške folklorne na Gorenjskem

V nedeljo, 25. oktobra, so številni obiskovalci VAŠE NAŠE MATINEJE v dvorani Gledališča Tone Čufar na Jesenicah preživeli lepo urico na srečanju otroških folklornih skupin Gorenjske. Le redkokdaj se doživi tako neposreden in spontan stik med otroki plesalci in pevci in otroki gledalci in poslušalci, kot smo ga na nedeljski matineji. V programu se je zvrstilo sedem otroških folklornih skupin z okrog 150 nastopajočimi iz občin: Domžale, Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin, odsotni so bili le plesalci iz občine Kamnik.

To je bilo pravzaprav redno vsakoletno srečanje otroških folklornih skupin Gorenjske, ki je bilo letos zaupano Zvezi kulturnih organizacij Jesenice, ki je srečanje v sodelovanju z Gledališčem Tone Čufar ponudila najmlajšim obiskovalcem, v okviru VAŠE NAŠE MATINEJE. Letošnje srečanje je ponovno dokazalo, da na Gorenjskem deluje izredno mnogo otroških folklornih skupin, najsib v okviru šol ali kulturno prvenstvenih društev. Pokazalo pa je tudi napredek tako v izboru plesov in izvedbi, še zlasti pa v pogledu bogatejšega in izvirnejšega oblačenja plesalk in plesalcev. Posamezne skupine pa v svoje programe vključujejo tudi že elemente starih šeg, navad, iger in pesmi, kar je še posebej pomembno z vidika varstva naravne in kulturne dediščine.

Na srečanju sta se najprej predstavili mlajša in starejša folklorna skupina šolskega kulturnega društva Prešernov rod osnovne šole Gorenjskega odreda iz Zirovnice, ki ju vodita Ivanka Rožanc in Rado Mužan. Prva je prikazala otroške ljudske igrice in ples, in sicer: Abraham, Otroški koutčki, Žakle šivat, Peričice, Petelinji boj, Uhanje in Použ, druga pa s splet gorenjskih plesov. Plesalce je na harmoniki spremljal Jelo Skumavec.

Pionirska folklorna skupina osnovne šole Petra Kavčiča iz Škofje Loke se je predstavila z venčkom belokranjskih plesov, ki jih je pripravila pod umetniškim vodstvom Tineta Preka, ki je tudi vodil tamburaški orkester Bisernica, ki je spremljal plesalce. Poleg belokranjskih, skupina pleše še gorenjske in prekmurske ljudske ples.

Iz občine Domžale je na srečanju zaplesala folklorna skupina šolske

ga kulturnega društva osnovne šole Matija Blejca iz Mengša, ki jo vodi Štefica Mlakar, na harmoniki pa je plesalce spremljal Robi Stopar. Zaplesali so mengški ples »Buče ruje-jos«.

Kranjsko občino je zastopala otroška folklorna skupina DPD Svoboda Primskovo, ki je zaplesala splet plesov pod skupnim naslovom »Gremo se Abrahama«, ki je vseboval: otroško igr »Marička sedi na kamenu« in ples »Abraham«, »Rašpla«, »Marzolin« in »Kovtre šivat«. Skupino vodi Ana Ribnikar, plesalce pa je na harmoniki spremljal Ivan Kern.

Pionirska folklorna skupina KARAVANKE iz Trzinca se je tudi predstavila s spletom belokranjskih plesov, ki sta jih s skupino naštudirala Maja Tavželj in Bojan Knific. Poleg teh plesov pa skupina pleše še gorenjske ples, prekmurske ples, Šopsko oro in ples Biljano.

Kot zadnja se je predstavila otroška folklorna skupina DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice, ki je zastopala radovljiško občino. Predstavila se je s plesoma »Pekovska« in »Štajeriš«. Skupino vodi Viki Mencinger, plesalce pa je na harmoniki spremljal Primož Črno.

Mladi plesalci so med plesom doživljali spontane aplavze sovrstnikov v dvorani, večkrat pa so tudi s ploskanjem sledili taktom glasbe. Pa tudi sicer so aktivno sodelovali z dinamičnim napovedovalcem Sandijem Jakopičem, ki je za star znanec mladih obiskovalcev matineje. Tako kot je že navada na matinejah, je za začetek Branko Alt, član filmske skupine ODEON, obiskovalcem zavrtel tudi risanko. Matineje z izbranimi programi tako resnično postajajo VAŠE NAŠE MATINEJE.

Oblikovanje šolskega glasila

Delavska univerza Viktor Stražišar je v sodelovanju z Zvezo kulturnih organizacij Jesenice v sredo, 21. oktobra, v razstavnem salonu DOLIK pripravila že drugi kulturno-umetniški večer, na katerem pa smo pogrešali zlasti slaviste oziroma mentorje, ki v šolah skrbijo za šolska glasila. Benjamin Gracer, prosvetni delavec iz osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski gori, je namreč govoril o oblikovanju šolskega glasila, pri katerem kreativno sodelujejo učenci.

Profesor Valentin Cundrič, ki je bil pobudnik tovrstnih večerov, je večer začel z naslednjim razmišljanjem: »Kdor lista po taki številki šolskega glasila, ga preseneti analitični in sintetični vzgib gradiva, kako se, na primer, SONCE ali ČLOVEK reče v drugih jezikih in kako se obnaša, kot bi rekli bolj učeno: poetično in mimetično skoz mite, tako sonce kot človek. Analitični in sintetični sestop je presežen s tretjo dimenzijo, ta je otroška kreativnost, ki se potrjuje v ustvarjanju nove, poetične oziroma mimetične prakse in kar je najbolj dragoceno, potrjuje se v ustvarjanju originalnega poimenovanja. Marsikaj od tega bi se lahko obdržalo in potrjevalo v vsakdanjem govoru, kot pesniški tekst pa še celo.

Benjamin Gracer vsega tega ne bi mogel »izvabiti« iz šolarjev, če sam ne bi bil pesnik. Kot pesnika in pisca ga bomo predstavili spomladi v letu 1988, nocoj pa mu lahko izrečemo priznanje, da dela z otroki na tem področju in da dosega zapisane, dokumentirane uspehe, ob pripombi, da tega v Sloveniji ne dela nihče, eni ne znajo in drugi nočejo.

V nasprotju s kritiko, ki jo večkrat slišimo, da so šolska glasila preveč »stereotipna in mentorska«, je Benjamin Gracer prepričljivo in dokumentirano dokazal, da če je dovolj pedagoške inovativnosti in volje, tudi literarni krožki in šolska glasila lahko spodbujajo in razvijajo otroško ustvarjalnost, ob vsestranski vzgojno-izobraževalni in raziskovalni aktivnosti. To pa so še kako pomembni elementi pri vzgoji celovite osebnosti. Zelo nazorno je razložil svoj pedagoški pristop do tega dela tako v razredu pri pouku kakor v literarnem krožku, ki ga vodi kot mentor. Svoje pedagoško-inovativne dosežke pa je ilustriral z nekaj gradiva iz šolskega glasila, ki je izšlo pod naslovom SONCE, in z gradivom iz številke v pripravi pod naslovom

ČLOVEK. Seveda pa je ob tem razmišljal tudi o samem vzgojnoizobraževalnem delu na šolah.

Škoda, da zelo zanimiv in kakovosten večer ni bil deležen večje pozornosti zlasti pedagoških delavcev.

**Razstava
ob 15 — letnici
centralne
oskrbe s toplotno
energijo
na Jesenicah**

DO KRES JESENICE — enota Vročevod v sodelovanju z rastavnim salonom DOLIK organizira razstavo ob 15 — letnici centralne oskrbe s toplotno energijo na Jesenicah.

Namen razstave je predstaviti način ogrevanja in predvsem vzpodbuditi porabnike k varčni porabi energije. Predstavljena bo tehnična izvedba toplotno izmenjevalne postaje in prikazani ostali eksponati, ki so povezani z ogrevanjem in varčevanjem toplotne energije.

Razstavo ob 15 — letnici centralne oskrbe s toplotno energijo bomo odprli v petek, 30. oktobra, ob 18. uri v razstavnem salonu Dolik na Jesenicah. Krajši kulturni program ob otvoritvi bo izvajal moški pevski zbor Vintgar z Blejske Dobre pod vodstvom Alojza Vengarja. Razstava bo na ogled do vključno 11. novembra, vsak dan, razen sobote popoldan in nedeljo, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Valentin CUNDRIČ:

LJUBEZENZAMANSVETLOBA

Misel je začetek enega in konec vseh. Strah kot hrana. Groza kot mišljenje. Jok kot spoved in krik spol duše. Molk kot nekaj šentranega. Je začetek enega in konec vseh.

Spet odpljusne val ta prostor in ta čas. Vem, da štora pod obleko, potarna mati bojazljivo, kot da samo jaz spodgrikam skalo, na kateri svet stoji.

Ali si kaj takega počenjal, in sledi nazoren opis tako penisa kot samozadovoljevanja, in njegova zasopla usta me bolj pohujšujejo kot blagoslavljajo. O dušni pastir moj, kam me ženeš in na kakšno pašo!

Moje pravo ime je še meni neznan. Zato sprejemam in nosim zasilno potmenovanje ali mlo rečeno psevdonom. Zivljenje s podtaknjim imenom in verovanjem je kot drvarjenje, planinarjenje in ribolov. Bolj daljna okolica, moje pravo ime, mi je odvzeta, vsaj mojim telesnim čutom. Kljub temu se (neke) rojstne hiše v snu in abstrakciji oprijemljem, iščoč njene opaže, omete in vzdane klopi.

Tisto pod obleko, otroški Orient! Ko ne bi toliko govorili o tem, me ne bi pristilili, da odstopim kot globoko veren otrok in da se celo spretnem. Sploh pa vera ni položaj ali zanimanje, vera je duhovna družina. O tem ne kaže izgubljati besed. Materino tarnanje in župnikovo osladno popraščevanje se mi zdi danes igračkane s črnim humorjem. Čudna čreda, in še bolj čudni pastirji! Jaz sem pa še vaščan slonokoščene duše. Uglasi se v trmo in v vrhove. Veter šib božjih in ogenj mečev angelskih me dvigujeta pod nebo, v sedlo Kresa, vendar poželenje po meni kopni. Previs družine je prazničkunja. Bridka. Nevihtna. Moje ustje, zgornje, spodnje, kot da ni bilo nikoli prav nasičeno. Kot da še vedno ne poznam okusa okusnih stvari. Še vedno tičim v glini in luži, in nisem povzdignjen v luč in v lučno.

Vem, da štora pod obleko. In zasopla usta, ki bolj pohujšujejo, kot blagoslovijo. O sovražnikovi glavi mi ni nihče govoril, čeprav sem marsikoga namakal v svojo čisto vest — kot odpustek in vodo nevidnico. Dokler nisem zamerjal, sem lahko odpuščal.

Trikrat preganjen ubožni list nosim danes pod srajco. In hripav Bergzwergel mi piska v pljučih. GBM se mi odceja v drob. V zelenem grohu cundrskega vhoda lahko obleko tudi odložim in ni kaj odpenjati in odstirati. Kobilica, ki bo poginila, in svinja porodnica, ki bo poginila, mi delata družbo in me obližujeta. Strah, ki ne more v hišo, me ovohava skozi okno. Je tiholazen in vcepjen. Na vsakih sto let ga celo pozlatijo.

Kostno čaščenje ali homilija v kosteh naj tekmuje z vsemi grozotami, ki zoprtujejo prvemu petelinu in potlej drugemu ter tretjemu. V človeku namreč pojo trije ali kot bi rekli trojni petelin, to je v spolu, srcu in v glavi. To je petelin, ki se v vsakem milijontem človeku posređri. To je kajpak tudi petelin iz Petrovega odricanja po Mateju.

O tista kobila, ki bo poginila, pod mojo obleko! In svinja porodnica, ki bo poginila, pod mojo razpeto srajco! Kot da res štora pod perilom za njima in ju lovim za rep in uhlje in grivo. Mea culpa! Skoprnel sem v strahu pred krivdo na hribu P., ko pravi krivci mirno živijo dalje in ne vejo, kaj je grenkoba grenkih stvari. Kopljejo se v luči in v lučnem in brez strahu postopajo vsenaokrog kot osamosvojena zloba in jih nihče ne prijemlje ne za besedo ne za meso. Jaz pa vse poginule cundrske živali skrivam pod srajco, ki je ne smem odložiti in pod drugo obleko, ki je ne smem sleči. Drugače bi ti mrlaki padli med plesalce, med ljubimce in med te, ki imajo večerjo. In bi povzročili strah ter grozo, lahko celo obup; in kugo in Turke. Stoletno vojno viro. Te mrlake sem namočil v vodo nevidnico in jih vpisal v svoj ubožni list.

Vem pa tudi: moj najljubši pomagiljenec mi bo oddobil štuvo in si jo pribil na vzglavno posteljno stranico in mu bo za vhodni portal neznanokam. Pod njo bo zažigal vsak večer geslo, poznano le nama. Tako bo zadobil premoč nad mojimi levimi stvarmi in stranmi; za moje desno bo pa za kazen ostal slep in namočen. Ko bo prvič odpahnil mojo štuvo, mu bojo tam priredili sprejem. Vsi moji mrlaki in tiholazni mesečniki. Jaz bom to gledal z desnim očesom in se prizanesljivo smehljaj. Tam, med sencami, je treba ogromno potrpljenja z novinci in neučakanci.

Vendar do tedaj, da mi bo oddobljena glava in spreminjana v kri-

stal, je še dovolj človeških let; le kdor bo znal bolj homilijo na pamet, bo lahko spodbijal svoj ubožni list z mojimi in bo svoje ude podaljšal z mojimi in bo z mojo razširil svojo glavo. Preizkušnja bo seveda v Metini volšebni kamri, med blaženimi, kjer se bo odločalo, čigava bo moja materija. Samo materija. Za duha so živi slepi in gluhi, in zanj se ne bo vadjalo, ker ne bo nikogaršnji.

Iz tega sledi: kdor je hotel prehitro in prezgodaj prizadeti mene, je samo sebe razdejal.

Voda nevidnica, sem zapisal. Lahko bi ji dejal tudi totovoda, tarotvoda ali trotavoda. Inačice te besede nihajo utkane v pajčino sanjskih sten in so tudi vžgane v mah ali telečji puh molitvenih opažev in so s kmečko roko načečkane čez zlató Metinih volšebnih sten. O totovoda, ki se v njej umivam in ki bom v njej umival! O trotavoda, ki si mi kanila v oko, da sem oslepel in tarotvoda, ki vzvaloviš samo pred ognjem jutra, če je zdaj čas zdaj angel. Ali Triglavvan Perun — prava.

In ne navsezadnje: volna me pokriva, me dviguje in zateguje v ovna, ki se izkopava iz mojega človeškega telesa, že na pol trilega. Grlo, ki sem ga skrbno izoblikoval iz poljskih rož, upada v somračju in bedenju. Ustanovljen sem bil in zdaj sem že v labodjem spevu železa ter bronca, ker se vračam v rojstno peno. Orel in si pa me čakata kot brat in sestra, da me okrasita s kapljami lastnega potu in s krogi lastnega dima.

Prva mena sovražnika: igralec med podganami. Merjasec s kričim drobom. Kot prašičji zvergel bo našel pot vame. Iz mene bo naredil rogatega človeka, in moža, ki bo vseobč med njegovo živadjo, včasih celo osedlan, da bi se prikriilo njegovo železobronasto poreklo, ki ga šepečem v snu.

V katere Gorje moram? V čigave Gorje naj zbežim? Preigravam Gorje in gorje. Radolško obujam smer.

In ne navsezadnje: v zaporu obblejskih vasi umro vse raznosmerne ptice, v neugodnem letnem času in v maščevalnosti petja. Pod sanjsko medeninasto spomenico z več določili je najpoprej duh, potlej nož.

Tako proti Jeriču! Čez Repečnikov in Knafelčev breg, kjer čez noč straši neka premična lučca. Jeričeva Cvetka stoji ob skednju, vidim jo kot razmazano liso, kako pridržuje strašnega psa. Da le ne bi opazila moje grde štuve!

Ko bi se le mogel poškopiti s kapljicami totovode. Ko bi se mogel poškopiti do kolen. Ali bom obstal in bom spoznan za vrednega! In se bom neviden tudi tokrat vrnil na hrib P., in me nemška straža ne bo videla, in nihče, nihče ne bo streljal name. Samo da ne bi srečal goreče Marice, ker ne bi vedel, kaj naj ji rečem. Kako naj ji dopovem, da pod hribom P. gotovo stoji moj najstarejši brat s pretečimi gnojnimi vilami, in da se ga močno bojim, ker sem samo jamski deček.

Tako torej proti domu, zavržen, raztrgan... Bil sem pri Jeriču in pri botru v Podhodu, vidim, poključki mogul kima. (Jeričeva Cvetka in podhonski boter posvečujeta mojo homilijo; ne smem tako trepetati: pogleski hudič me mora udariti v boke. In tisto pod obleko, bližnji vzhod, moram rešiti tujega pozelejnja.)

In ne navsezadnje: školjka me varuje, me varuje! Pred modrikastimi šakali, ki mlahedrajo z lačnimi jeziki med patroni smrti. Moj jezik je kot perut popotovanjskih zob in možitih glasov nad tlakom spodnje čeljusti in pod velbom zgornje. Menjavali so me do zdaj kot zglavje, rjuho, strajco, in kako bo odslej! Marelica v moji rani medli sočutje za prvorojeni panj v sklonu vasi in v povedni naklon hriba P.!

Druga mena sovražnika: igralec med žabami. Bik z zgovornim drobovom. Kot kravji zvergel bo našel pot vame. Iz mene bo naredil kopitastega človeka, in moža, ki bo zroč naokrog videl naprej. In kaj bo videti? Bajeslovno boštvo me bo preizkušalo zdaj z vabo in zdaj s kaznijo.

V katere Gorje moram? V čigave Gorje naj zbežim? Preigravam Gorje in gorje; radolško obujam smer.

(nadaljevanje v naslednji številki)

Izbrana pesem

Jože Košir — Plantan (1947 — 1980):

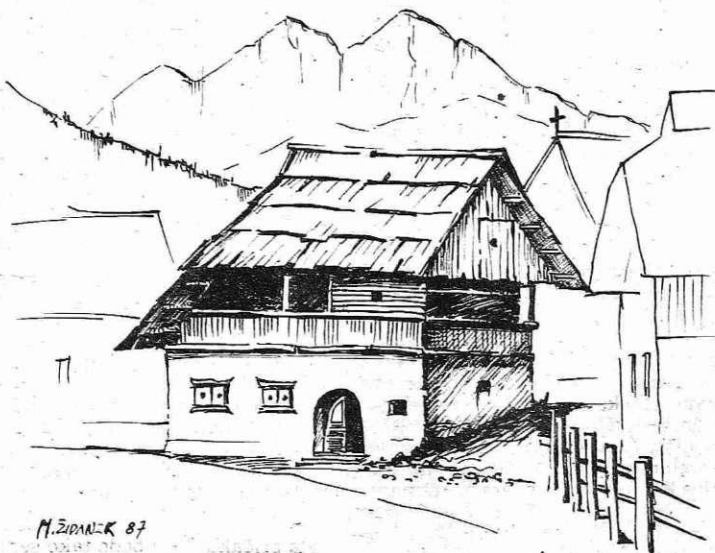
Nekoč je vprašal

Nekoč je vprašal belega konja:
(Dimniki so ga rodili)
kje ima mesto srce?
Nekoč je vprašal metulja:
(Poigraval se je s travniki)
kje ima mesto srce?

Nekoč je vprašal temnega pesnika,
rože je vprašal, kamenje, dež...
o vse, vse je molčalo:
le ptič je tožil z njim
skozi samotni dan... le ptič;
ker se je beli konj zaljubil v oblake,
ker je mladi pesnik pohodil metulja
in rože so pokosili.
iz kamenja zidali hiše,
dež je zemlja izpila...

Sprfaševal je rjave stene mesta —
dolgočasno so zle vanj, zazidanih ust.
Prosil je v noč, kričal:
»... kje je srce? Kje? Kje...«
da si košček vzame,
da suhe veke izpere,
pepel v obeh.

Izbral T. E.

Marjan Židaneč: V Podkorenu, tuš 1987

»In kje je zdaj ta ženska?«
»Še vedno je tajnica pri njemu. Ne more se je nebiti, ker verjetno preveč ve o njem, čeprav je bilo vmes že nekaj drugih babnic. Ženske so pač Hrenova slabost.«
»Hrena dobro poznate?«
»Nekajkrat sva bila skupaj na sejmi. Ni človek, ki bi si dal blizu ali bi se napil in razgovoril.«
»Kje pa je hiša tiste njegove tajnice?«
»Majda? V prvi vasi nad mestom, kjer so kmetom iztrgali nekaj najboljše zemlje za zasebne hiše.«
»Zanimivo...«
»Kdo pa si pravzaprav ti? Kakšen tehnik v naši tovarni?« je zanimalo možakarja.
»Preiskovalec sem, tovariš. Zanimive stvari ste mi povedali.«
»Preiskovalec! No, kdo bi si mislil za tako mladega človeka... Kaj sem hotel reči? ... Kar sem vam rekel, je tako, tako malo osebnost...«
»Razumem, razumem,« se je nasmehnil Jože.
»Tisto, kar sem pa rekel o nezadovoljstvu, revoltu, tisto pa po-

tajnično hišo in sosede malo povpraša o njej, kajti nekaj stvari je kazalo, da bi morda bilo potrebno iskati tudi v upravi, ne samo med delavci v obratu, in če kdo, potem je direktorjeva tajnica tista, ki je najbolj seznanjena z vsem, kar bi ga morda zanimalo.

Pognal je avto in kmalu je bilo mesto za njim. Do prve vasi je bilo sedem kilometrov stranske ceste. Desno ob vasi je takoj opazil nekaj hiš, ki niso sodile v vaško okolje in zapeljal je proti njim, a se je premislil in pognal avto proti najbližji kmetiji. Na dvorišču ga je pozdravil privezan volčjak z besnim lajanjem. Pes je bil privezan ob gospodarsko poslopje in tako je lahko vstopil v hišo, a v hiši ni bilo nikogar. Nekajkrat je zavpil, če je kdo doma, a se ni nihče oglašil. Vrnil se je na dvorišče.

Pravkar se je izza gospodarskega poslopja prikazala ženska z jersbasom na glavi. Najprej je umirila psa, potem pa pozdravila in vprašala: »Kaj bo dobrega?«

Ladislav Črnologar:

Sabotaža

5

polnoma drži,« se je možakar oddaljil v malo manj nevarne vode. »Poglejte, kaj smo postali. Postali smo družba, ki je vsa povezana s telefonskimi žicami, a smo množica osamljenih posameznikov. Danes v skoraj vsakem slovenskem domu lahko dvignemo slušalko in ogovorimo eno od tisočih imen, ki se skrivajo za hrbtom debelega telefonskega imenika. Kaj pa lahko rečemo? Ali lahko človeku prosto govorimo, sočloveku preprosto govorimo o smislu našega bivanja na Zemlji, o pomenu naše osebnosti mimo smrti, o obveznostih in vsakdanjih dolžnostih? Ali lahko spregovorimo mimo te trajnosti, ki nas iz dneva v dan odteguje samemu sebi? Seveda nas nihče pri tem ne ovira, nihče nam takih pogovorov ne prepoveduje. Niti najmanj. Nimamo pa zanje ne besed ne potrebnega časa. Ali smo nova generacija strojev, ki jih nevidne roke sestavljajo na tekočem traku zgodovine. Mar sme življenje teči mimo naše zavesti. Včasih so bili ljudje — vrači, svečeniki tisti, ki so v svoji tišini ohranjali besede stvarne, take, da so povezovala drobce vsakdanje resničnosti v kozmično celoto sveta. Ti ljudje so iz roda in rod ohranjali jedro, okoli katerega se je širila človeška skupnost. Tudi Buda in Krist sta oznanjala, da božanstva ni zunaj nas, da je sam izvir našega osebnega življenja božanske narave. Nekaj bi se morali zavedati, da namreč z zaviranjem tradicionalnega družjenja ljudi postajamo ljudje današnjega časa zgolj množica prestrašenih posameznikov. In strah je skozi vso zgodovino bil pobudnik največjih junaštev, moj dragi preiskovalec. Išcite tudi v tej smeri. Šele zdaj smo se zavedali kvalitete našega družjenja in polnosti osebnega življenja, ko govorimo zadnja leta o padanju življenjske ravni. Prej padanja ravni našega osebnostnega in skupnostnega bivanja sploh opazili nismo. Tudi danes ga ne bi priznali, če ga ne bi doživeli kot padanje kupne moči in življenjskega standarda nasploh, kar sem vam že takoj od začetka rekel. Zdaj, ko nam težava tiči pred nosom, se še vedno skušamo izvitni resnici. Zahtevamo vedno močnejše ukrepe, s katerimi bi družba zajezila nesrečno upadanje. Vsakdo pri sebi molče obtožuje, pa še javno iščemo krivdo — a čim dlje zunaj nas samih. Če pa že tudi nastopijo vse možne izboljšave, nas ne bodo nikdar zadovoljile, če se ne bomo sami potrudili dvigniti kvaliteto osebnega življenja in s tem zvišati tudi raven naše skupnosti. Da, mladi mož, ali iščete tudi v tej smeri vzrok izpusta olja? Saj se ne motim, da ste zaradi tega tu, ker vas drugače ne vidim.«

»Oprostite, nekaj malenkosti bi rad vprašal o vaših sosedih...«
Vstopite v hišo. Skuhala bom kavo,« je rekla in odložila jersbas na prag.

Jože ji je sledil v kuhinjo, kjer ga je posadila za mizo. Zaznal je značilni vonj po kmečkih hišah, ki je dajal občutek domačnosti. Tega vonja ni mogla iziniti niti moderna oprema, ki se je bohotala po kuhinji.

»Kaj bi radi vedeli?« je vprašala ženska srednjih let, ko si je že dala opraviti okoli štedilnika.

»Zavarovalni agent sem, pa je običaj, da malo povprašamo pri sosedih, če se kdo misli zavarovati za večjo vsoto.«

»Kdo pa vas zanima?«

»Majda...«

»A, Majda, od mladih nog jo poznaj. Istih let sva. Skupaj sva hodili v šolo...«

Jožetu ni bilo treba nič več spraševati, kajti ženska je govorila in govorila, kot da ne misli nikoli končati. Celotno tisto časa, ko Majda ni bila v vasi, ko je še kot mlado dekle odšla iz vasi, je vedela presenetljive podrobnosti, ki zavarovalnega agenta ne bi prav nič zanimala, a Jožetu so pomagale izoblikovati sliko ambiciozne ženske, ki se je vztrajno prebijala do mesta direktorjeve tajnice in pri tem ni bila preveč izbirična pri uporabi najrazličnejših sredstev, da je dosegla svoj cilj kljub pomankljivi šolski izobrazbi.

Jože se je moral kar malo na silo posloviati od zgovorne kmetice, ko mu je še prej pokazala Majdino hišo. Pred hišo je videl avto in tako sklepal, da je Majda že doma. Pogledal je na uro in ugotovil, da je čas dopoldanske dneve že mimo. Zapeljal se je na tlakoviti prostor pred Majdino hišo in parkiral poleg njenega avtomobila. Z zanimanjem si je ogledoval lično urejeno hišico in pozvonil na zvonec pri vhodnih vratih. Slišal je odklepanje vrat. Mešna navada, je pomislil, kajti pri sosedih je bilo vse odprto.

Majda je vprašujoče pogledala, ko je odzdravila Jožetu, ki je naravnost povedal, kdo da je in vprašala:

»Zakaj se niste oglašili v tovarni?«

»Moj obisk pri vas v tovarni bi povzročil preveč neprijetnih ugi-

banj,« je odvrnil Jože.

»Prav imate,« se je strinjala in ga povabila v prijetno opremljeno dnevno sobo. Ponudila mu je kavo in pi-jaco, pa je Jože oboje odklonil, rekoč:

»Nekaj stvari bi se rad z vami pomenil. Tajnica generalnega direktorja je menda duša podjetja in navadno njenim očem ne uide nobena posebnost. Bi vi kaj vedeli o tistem izpustu olja?«

»Razpravljali smo na kolegiju, pa še kje drugje, kar vam je menda znano, a nihče ne ve pravega odgovora.«

»Hotel sem slišati vaše mnenje.«

»Nimam nobenega drugačnega mnenja. Sem le malo oddaljena od obratov.«

»Določeni pregled pa imate nad vsem dogajanjem.«

»Na splošno.«

»Bi lahko kdo imel korist od te sabotaže?«

»Ne da bi vedela,« je bila še vedno uradna Majda.

»Novo olje je potrebno kupiti v tujini. Ste že kdaj slišali...? Pravzaprav, kdo pri vas ureja uvoz?«

»To ureja direktor Hren. Kaj če sem že slišala?«

»Da nekateri dobivajo lepe provizije, če nabavljajo pri določenih firmah...«

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● V vseh dvajsetih krajevnih organizacijah socialistične zveze v radovljiški občini v skladu s sprejetim dogovorom in rokovnikom bolj ali manj uspešno potekajo priprave na letošnje programsko-volilne seje. Kot je bilo pričakovati, imajo največ težav v večjih krajih, kjer le stežka opravljajo evidentiranje možnih kandidatov za predsednike oz. za nosilce vseh volilnih funkcij v krajevni konferenci SZDL. Pogrešajo predvsem mlajših delovnih kadrov.

● Člani občinskega komiteja ZKS Radovljica so na deveti seji 20. oktobra presojali gospodarska gibanja v občini in primerjave z gibanji v širši družbeni skupnosti v tretjem tromesečju 1987. Ocene so kljub težkim razmeram še kar ugodne. Spregovorili so tudi o pripravah na izvedbo programsko-volilnih sej osnovnih organizacij ZK in sprejeli rokovnik ter operativni plan dela OK ZKS za čas od oktobra 1987 do marca 1988, s posebnim ozirom na evidentiranje kandidatov pri dopolnilnih volitvah v organe ZK v občini. Seznanili so se tudi z razpravami in stališči septembrskih in oktobrskih posvetov sekretarjev ZK v občini.

● V Radovljici je 28. oktobra zasedala komisija za SLO in DS pri občinskem odboru ZZB NOV. Ocenila je letošnje obrambne priprave in organiziranost po krajevnih organizacijah ZB NOV in pri občinskem odboru ZZB NOV Radovljica. Sprejela je več sklepov za odpravljanje pomanjkljivosti in program dela.

● Pod predsedstvom Slavka Staroverskega je 29. oktobra v Radovljici zasedal tudi odbor skupnosti borcev 5. bataljona 2. brigade VDV. Dogovorili so se o organizaciji srečanja preživelih borcev te enote, ki bo novembra v Kranju. Udeleženci seje so bili seznanjeni o načinu podeljevanja knjige — monografije 2. brigade VDV in s pripravo za podelitev prapora skupščine občine Kranj na tem srečanju.

● V Domu kulture v Podnartu je občinska izobraževalna skupnost skupaj z vodstvom osnovne šole Stane Žagar v Lipnici organizirala prejšnji petek, 23. oktobra, dan prosvetnih delavcev radovljiške občine. Zbranim je govoril Franc Pivec, predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje. V kulturnem programu so nastopili učenci iz Ovsia in pevci moškega zbora DPD Svoboda Podnart.

● V hotelu Vila Bled na Bledu je bilo 15., 16. in 17. oktobra tretje srečanje predsednikov vlad, dežel, republik in županij delovne skupnosti Alpe-Jadran. Ugledni gostje, ki so s svo-

jo prisotnostjo potrdili sloves tega turističnega kraja, so usklajevali stališča oblastnih, gospodarskih in drugih organov tega območja med Alpami in Jadranom.

● Prejšnji teden je v hotelu Toplice na Bledu zasedal »Forum nordicum«; športni novinarji, strokovnjaki za nordijske smučarske discipline, med katerimi je bilo tudi nekaj znanih smučarskih mojstrov iz vsega sveta, so se pogovarjali o usodi oziroma prihodnosti smučarskih poletov.

● Strokovna služba komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo pri skupščini občine Radovljica bo po sklepu izvršnega sveta ugotovila vzroke za neredno odvajanje denarja posebne turistične takse, namenjene ureditvi Bleda in Bohinja. Ugotoviti pa mora tudi vzroke nenamenske porabe tega denarja ter predlagati postopek za izterjavo teh sredstev pri zasebnem sektorju.

● Delavska univerza Radovljica bo skupaj z dekanatom Višje upravne šole iz Ljubljane v jesensko-zimskem semestru organizirala v Radovljici študij za prvi letnik dislociranega oddelka te šole. Študij, najprej pripravljalni, bodo redno organizirali prihodnje šolsko leto in bo trajal štiri leta, kar je približno tretjino obsega rednega študija na matični šoli v Ljubljani.

● Ob zadnjem velikem deževju, 17. in 18. oktobra, so prebivalci Otoč in Posavca ostali brez pitne vode. V zajetje je namreč pritekla gnojica in hudo onesnažila vodo. Pitno vodo so zato dovažali s cisternami. Krivdo za onesnaženje so pripisali nevestnemu kmetovalcu z Dobrave, ki je neustrezno gnojil svojo zemljo in tako povzročil veliko škodo, ki pa še ni ocenjena.

● Na osnovi ocene o izvajanju aktivnosti za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva in samostojnega osebnega dela v občini Radovljica je posebna delovna skupina poslala izvršnemu svetu in skupščini občine ugotovitve, da je večina ukrepov in sprememb za pospeševanje tega razvoja razmeroma dobro uresničeni. Precej pa je še neresenih stvari. Gre za oprostitev davčnih obveznosti za nekatere deficitarne storitvene dejavnosti, za odločnejše odpravljanje šušmarstva in za ostrejšo davčno politiko oziroma obdavčitev nepravilno pridobljenih dohodkov.

● V občini Radovljica so bruto osebni dohodki naraščali hitreje kot v slovenskem poprečju. V obdobju januar—september 1987 so bili v primerjavi z enakim obdobjem lani višji za 189 %, skupna poraba v občini pa za 179 %. Zaradi interventnih zakonov je dovoljena skupna poraba za 10 % višja od rasti primerljivega dohodka gospodarstva. Ocena rasti v prvem tromesečju je znašala 117,45 %, zato so vse razlike prikazane kot presežki SIS družbenih dejavnosti. Letos ob tridesetletju je bilo teh viškov nad 717 milijonov din, hkrati pa ni denarja za programe zlasti v SIS zdravstva, izobraževanja in kulture. O tem

problemu bodo razpravljali tudi na prihodnji seji občinske skupščine.

● V delovni organizaciji Elan Begunje, ki je nadpoprečno uspešna, so na nedavnem zboru delavcev sprejeli strateške poslovne usmeritve. Cilj teh usmeritev je izdelava milijon parov smuč, pospešeni razvoj na področju proizvodnje večjih plovil, povečana vloga inženiringa pri programu športnega orodja ter nadaljnji razvoj veleprodaje v okviru povezave s kakovostnimi izdelovalci v panogi. Kolikor poznamo Elan, oziroma njegove delavce in strokovnjake, lahko upamo, da bodo svoj cilj dosegli.

● Največja turistična naložba v radovljiški občini je sedaj gradnja novega hotela namesto stare restavracije Triglav pri Stari Fužini ob Bohinjskem jezeru. Objekt gradi Alpetour — hoteli Bohinj. V njem bo 84 ležišč v 27 apartmajih, restavracija s 54 sedeži in še drugi gostinski prostori, s katerimi želijo popestriti bohinjsko turistično ponudbo. Naložba velja okoli milijardno din, končana pa bo predvidoma do konca leta 1987.

● Na republiškem pionirskem tekmovanju v počastitev meseca protipožarne varnosti v Celju je med več kot 1.300 tekmovalcev iz 115 ekip iz vse Slovenije bilo tudi uspešno zastopstvo gasilcev-pionirjev iz občine Radovljica. Pri pionirskih B so bile mlade gasilke iz Srednje vasi tretje, pri pionirskih A so bili prvi gasilci iz Gorij, pri pionirskih B pa so bili mladi gasilci iz Kamne gorice tretji.

● Po sklepu sveta krajevnih skupnosti Radovljica so jeseni začeli graditi in urejevati ogrevalne naprave v kampu in kopališču v Radovljici. Dela bodo dokončali oktobra. Denar za to koristno naložbo, ki bo izboljšala turistično ponudbo, so zbrali iz prihodka kopališča in kampa.

● Pri Indok centru Skupščine občine Radovljica je prejšnji teden izšel Obzornik št. 6 v nakladi 1550 izvodov. V njem je objavljeno delegatsko gradivo za dvanajste seje vseh treh zborov občinske skupščine, ki bodo zasedali ločeno 4. novembra 1987. Objavljena je tudi širša informacija o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi skupne strokovne službe za SIS materialne dejavnosti (v treh inačicah).

● Na letošnjem srečanju slovenskih pesnikov v Prešernovem gledališču v Kranju je 20. oktobra zvečer Linhartov oder iz Radovljice predstavil recital »Odisej« pokojnega pesnika Gregorja Strniša.

● Dvestoletnico župnije v Lescah, ki se ponaša z najstarejšo cerkvijo in dragocenimi freskami v njej in na pročelju, so počastili s kulturnim programom v nedeljo, 18. oktobra, zvečer. Tudi na to slovesnost so v skladu s sprejetimi dogovori koordinacijskega odbora za odnose z verskimi skupnostmi povabili predstavnike skupščine in občinske konference SZDL Radovljica.

Komunalne službe v radovljiški občini

Program komunalnih in cestnih del v radovljiški občini poteka po programu, kot nam zatrjujejo na komunalni in cestni skupnosti.

Letos so z vodovodno mrežo povezali Bled in Ribno (k temu je pripomogel nov hotel Kompas), Podobravo in Begunje, gradijo rezervoar vode Kroprice in dovod te vode do cevovoda. Obnavljajo tudi vodovod od Černivca do Podvina in razmišljajo o sanaciji vodovoda Voje in vodovoda na Mlakah, ki bi lahko napajal del bohinjskih hotelov. Dela tečejo tudi na Koprivniku, na Gorjušah pa manjka denarja. Zaradi pomanjkanja denarja in zavlačevanja del so opustili obnovo vodovoda hotel Toplice — Mlino na Bledu. Res škoda, da ga ne obnavljajo skupaj s cesto, ker je že tako vse razkopano. Potrebno bi bilo 120.000.000 din. Več pozornosti namenjajo tudi čistilnim napravam, vendar se zatika zaradi denarja. Napredek pa je viden, saj so posebno čistilno napravo zgradili v Ribnem za hotel Kompas, nanjo pa se bo priključilo še več lastnikov hiš.

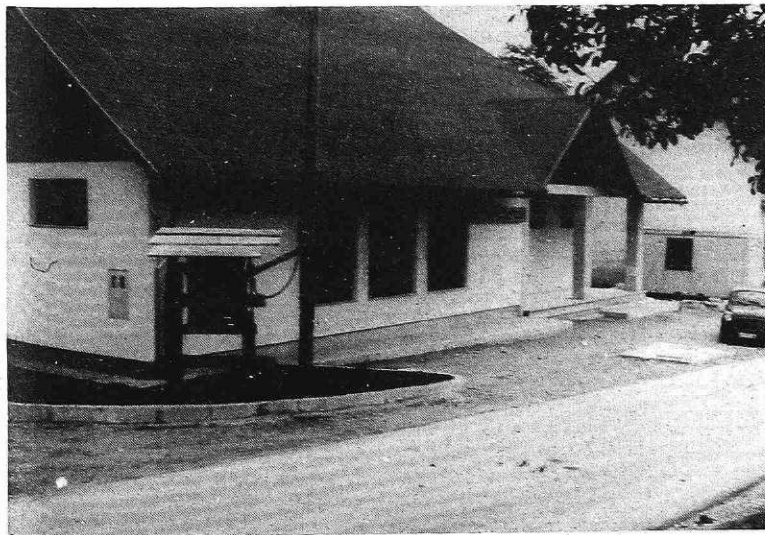
Na čistilne naprave se pripravljajo tudi v Radovljici (pripravljajo lokacijsko dokumentacijo) in v Bohinjski Bistrici, kjer pripravljajo finančno konstrukcijo. Potrebno je zbrati 335.000.000 din in, kot kaže, jim bo to s posojili tudi uspelo. Na Bledu pa nimajo primerne lokacije zanj, pa še kolektor Retica — Jarše čaka na uresničitev. Iz leta v leto ga prestavljajo, čeprav je bil denar že zbran. Komunalni skupnosti občani očitajo le, da so storitve, ki jih potrebujemo dnevno, bolj slabo organizirane. Tako bolj skrbijo za nove naložbe, ko bi vendar morali več misliti na vsakdanje potrebe in ureditev naših vasi in okolij, še posebej, ker smo, kot pravijo, turistična občina.

Cestna skupnost pa se je lotila mostu v Otočah, ki je kar velika naložba, moderniziranje ceste od hotela Toplice — Mlino na Bledu in ceste pod gradom do Zake. Na novo so as-

faltirali parkirišča in okolico. Pripravljajo tudi obnovo ceste v Begunjah, v Ribnem pa so s Kompasovo pomočjo uredili precejšen del cest, pa na Gorjušah in Koprivniku, kjer so bili aktivni tudi sami krajanje. Pripravljajo posodobitev ceste iz Lesc do Bleda, razširitev Zupančičeve ceste v Zaki, žal pa nikakor ne steče razširitev ceste proti Ribnemu. Prav tako bo najbrž še za prihodnje leto ostala modernizacija dela bohinjske ceste, Mačkovicu — Soteski, potrebno pa bo pomisliti tudi na Savico. Vendar se sedaj na obeh skupnostih, kjer je delo kar dobro steklo, morajo spet ukvarjati z reorganizacijo. Še ni dolgo tega, kar so skupnosti kljub nekaterim ugovorom ločili, sedaj pa naj bi združili tri skupnosti: komunalno, cestno in stanovanjsko iz istih razlogov, zaradi katerih so jih prej ločili. Kaže, da pač bolujemo za reorganizacijo, če nekeje nekaj že bolje steče! Takšni smo pač, kljub temu upamo, da bodo delegati treznejši, kot so bili »odredbodajalci«.

Božo Benedik

Nova trgovina v Zasipu

Zasip je v zadnjih dneh oktobra dobil tako zaželeno in dolgo pričakovano sodobno samopostrežno trgovino.

Ze dolgo vrsto let so si krajanje Zasipa prizadevali, da bi staro trgovino zamenjali z novo. Sedaj so jo res dobili ob kulturno - prosvetnem domu v Zasipu.

Pri gradnji so naleteli na podtalno vodo, zato stavba ni podkletena. Vsi skladiščni prostori so ob trgovini, zato zgradba zajema kar tristo kvadratnih metrov površine. Gradnjo je financirala veletrgovina »Specerija« Bled, trgovino pa je zgradilo splošno obrtno - gradbeno podjetje Bled — Grad z Bleda.

(Tekst in foto: Jože Ambrožič)

Saditev žive meje

Komisija za vrtičkarstvo pri Turističnem društvu Jesenice si prizadeva čim lepše urediti vrtičke. Tako so pred tedni delavci Kovinarja pripeljali sadike ligustr, da jih vrtičkarji nasade okrog površin na opuščnem smetišču med Savo in koroško železniško progo. Na žalost sadik ni bilo dovolj, zato bo treba počakati na nove, ki bodo zrasle prihodnje leto do avgusta, da bi zasadili živo mejo okoli celotne površine.

Komisija je tudi ugotovila, da sta dva obdelovalca postavila na vrtičkih utici za orodje. To je proti določilom pogodbe, a ker sta zelo lični, bo komisija proučila možnost, da ostane, vsaj manjša, večjo pa bo treba verjetno popraviti, da bo še lepša. Komisija bo proučila tudi možnost, da bi tudi drugi lahko postavili takšne male lične utice za orodje in delovno obleko. Površine na nekdanjem smetišču so tako oddaljene od bivališč, da je shramba za orodje res potrebna. Seveda bodo morale biti utice lične in v okras tem površinam. Vsak bo moral dobiti tudi soglasje komisije za vrtičkarstvo.

Branko Blenkuš

Žalne slovesnosti ob dnevu mrtvih v občini Radovljica

Letošnje žalne slovesnosti ob dnevu mrtvih bodo po sklepu občinskega odbora ZZB NOV Radovljica, v dogovoru z občinsko in krajevnimi konferencami SZDL in ZSMS potekale od petka, 30. oktobra, do nedelje, 1. novembra.

V grajskem vrtu v Radovljici pri spomeniku NOB bo slovesnost v petek, 30. oktobra, ob 15.15, v soboto, 31. oktobra, ob 11 uri pa na grobišču padlih borcev 3. bataljona Prešernove brigade na Goreljaku (Pokljuka). Osrednji slovesnosti bosta na dan mrtvih — 1. novembra ob 10. uri pri spomeniku padlim talcem v Dragi, ob 11. uri pa v graščinskem vrtu pri grobišču talcev v Begunjah.

V petek, 30. oktobra, so napovedane žalne slovesnosti ob 11. uri pri osnovni šoli v Lipnici, ob 15.15 v Kamni gorici, ob 15.30 na Križišču pri Kropi ter ob 16. uri pri spomeniku Stanetu Žagarju na pokopališču na Srednji Dobravi. Ob isti uri bo tega dne žalna slovesnost tudi v Lescah.

V soboto, 31. novembra, se bodo ob 16.30 spomnili padlih borcev in aktivistov na Ovsiašah.

Večina žalnih slovesnosti bo tudi letos na dan mrtvih, v nedeljo, 1. novembra. Ob 8. uri bodo položili vence k spomeniku padlim v Mošnjah, ob 9. uri so napovedane slovesnosti na Bohinjski Beli, v Gorjah in v Ribnem, ob 10. uri na partizanskem pokopališču na Bledu in v Bohinjski Bistrici, ob 15. uri pa še pri spomeniku NOB v Kropi in na Brezjah.

Na vseh slovesnostih bodo sodelovale kulturne skupine in šolska mladina, mladinci pa bodo pripravili govore.

JR

Aktivnosti v Podnartu

V ponedeljek, 19. oktobra, je bil v domu kulture v Podnartu zbor delovnih ljudi in občanov in programsko - volilna konferenca KK SZDL Podnart. Na zboru sta predstavnika železnice in Zavoda za urbanizem Bled seznanila prisotne z načrtovano gradnjo drugega železniškega tira Ljubljana — Jesenice skozi krajevno skupnost Podnart in povečanjem železniške postaje Podnart.

Po obsežnih pojasnilih in razpravi so se dogovorili, da bo KS Podnart zapisnik zbora z vsemi priporočili krajanov glede križanja cestnega omrežja z železniškimi tiri poslala železnici, Zavodu za urbanizem Bled in občini z namenom, da bi vsa tehtna priporočila upoštevali pri dokončni izdelavi osnutka.

Po zboru je bila programsko - volilna konferenca KK SZDL Podnart, ki se je udeležilo 93 članov. Uvodno poročilo o delu konference in njenih organov je podal predsednik Janez Erman. Nato so obravnavali delo

KS, DPO in društev v Podnartu v minulem letu. Poročila bodo objavili v krajevnem glasilu, da bodo z njihovim delom seznanjeni vsi krajanje KS Podnart. Na konferenci so izvolili enajstčlansko predsedstvo, nadzorni odbor, koordinacijsko - kadrovske odbor in komisijo za urejanje odnosov med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi. Za predsednika KK SZDL Podnart so izvolili Jožeta Faganela, za podpredsednika Blaža Fistra in za sekretarko Branko Konc.

Ciril Rozman

Dobimo se na odru

Vabimo vse ljubitelje gledališča, tako sedanje člane dramskega odseka kot tiste, ki imajo veselje do odrske dejavnosti, da nas po ☎ 83-192 ali pisno na naslov DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela obvestijo o svoji pripravljenosti sodelovati pri delu na našem odru. Na razgovoru bomo vse zainteresirane ljubitelje gledališča seznanili s programom dela v naslednji sezoni.

Upravni odbor DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela pričakuje, da bodo tako sedanji kot novi člani dramskega odseka nadaljevali z dolgoletno tradicijo na odru našega društva.

Komu bi napisal pismo?

Najraje bi ga napisal Miletu Crnoviću, uredniku Železarja. Pri uredniškem delu je treba biti spreten. Moraš znati nasproti A postaviti še B.

Mileto Crnoviću se je posrečil dober skok:

»Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.«

Skupaj je stisnil mojo »Drvarjevo dušo...« in Torkarjev »Blagor mrtvim...« Prepustil bralcem, naj se zamislijo:

Bomo pokojnikom (ne »pogrebnikom«, kot je zapisal tiskarski škrat v mojem članku) ob grobu rekli kakšno besedo ali pa se bomo takrat, »ko bomo začutili, da prihaja po nas smrt, zavlekli globoko v gozd in se dali raztrgati divjim zverem?« (Edo Torkar)

Urednik Železarja Mile Crnović je v areno spustil dva gladiatorja. Kako naj se jaz, ki mi Matilda že lep čas maha s svojo koso pred očmi, spuščam v boj z mladeniškim Edom Torkarjem, polnim življenjske sile in moči, ki v meni iz dneva v dan vse bolj usiha?

Ker se je torej urednik Železarja kot sodnik spretno umaknil, mi ne kaže drugega, kot da napišem vljudo pismo Edo Torkarju.

Torej, dragi Edo:

Tudi jaz bi rad umrl sam. Če bi bilo le mogoče, po hitrem postopku. Tako nekako, kot v jugoslovanski skupščini sprejemajo zakone o pokojninah. Prav nič bi mi ne bilo všeč, če bi ob moji smrtni postelji klečali s prižganimi svečami v rokah vsi tisti, ki jih imam rad in ki zanje vem, da me imajo radi.

Cisto zares:

Ko se bo Matilda končno odločila, da me pokosi, naj bo dobra in naj me hitro, mirno usmrti! Nobenih divjih zverí, ki bi me raztrgale, si ne želim ob svoji smrti.

Ko me bodo sežgali in žaro položili v zabojček na dovškem pokopališču (če bo šlo vse po sreči), ne bom ničesar več videl in sploh nič več slišal.

Mojim najdražjim, ki bodo takrat stali ob grobu, bi bilo pa najbrž hudo, če bi žaro z mojim pepelom pokrili brez besed. Ne morem pepelu — njim je v tistem trenutku potrebna beseda tolažbe. Ostali bodo brez moča, očeta, dedka, ki so z njim preživeli nekaj desetletij ali vsaj nekaj let. V slabem in dobrem — kakor je pač naneslo. Skupaj smo izkusili več slabega kot dobrega. O meni bi bilo mogoče reči, da nisem bil zmeraj najboljši človek.

Saj sem se trudil, da bi bil dober človek. Sam dobro veš, kolikokrat nam na tej poti do »dobrega človeka« spodleti. Kar mimogrede se lah-

ko umažeš, pa čeprav nisi imel v mislih nič hudega.

Če pa si vse življenje vendarle poskušal dobro delati, če si si vse svoje žive dni prizadeval biti pošten človek, če si poskušal dati od sebe, kar pač zmoreš — več kot zmoreš, pač ne moreš — potem krste s tvojim truplom ali žare s pepelom ne morejo zagrebsti, kakor da sploh nisi živel. Brez besed.

Soglašam s tabo, Edo: Nobenih naročenih (in največkrat ponesrečenih) sindikalnih govorov ne potrebujemo in ne pričakujemo ob grobovih. Takšnih, ki bi jih »po službeni dolžnosti« izjecljal kdo iz krajevne skupnosti. Ne!

Ko smo pokopavali Pavleševga Jožka, mu je ob grobu govoril njegov bližnji sosed Gregor Klančnik. Brez papirja v roki. Kar tako je govoril, na pamet. Občuteno, vzneseno. Kot

sosed sosedu, s katerim je preživel otroštvo, pašo, vse stiske in tegobe našega življenja.

Mi verjameš, da se tistega Gregorčkovga slovesa od Pavleševga Jožka z ženo še danes spominjamo?

Če kdo zapoje živim, ki stojijo ob grobu svojega dragega rajnika, pesem — hvalnico o vsem, kar je pokojnik dobrega storil (in izpusti vse tisto, kar je slabega zagrešil), mar je to greh?

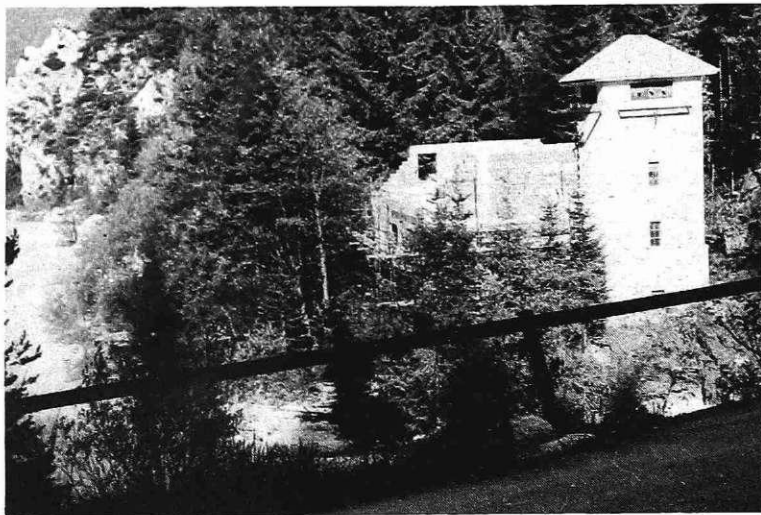
Odločno nasprotujem vsem naročenim govorom. Takim, ki poudarjajo pokojnikove funkcije in zasluge. Tudi župnikovim, kako dober kristjan da je bil in kako zvesto je prejel zadnje zakramente. Vse to ne spada h grobu.

Mislím pa, Edo, da ga skorajda ni človeka, ki bi se o njegovem življenju in delu ne dalo povedati kaj lepega. Nekaj takšnega, da bi se ob tistem vsem tistim, ki so ostali živi za njim, ne orosile oči.

Ker tako mislim, sem tudi napisal, da »Drvarjeva duša more čutiti in trpeti«. Ti misliš in čutiš pač drugače.

Janez Svolfšak

Elektrarna v Kranjski gori bo močnejša

Elektrarno ob Pišnici v Kranjski gori so leta 1915 zgradili za pogon žičnice čez Vršič, po kateri je avstroogrska vojska preskrbovala soško fronto na področju Bovca. Po prvi svetovni vojni je elektrika iz te elektrarne razsvetljevala Kranjsko goro. Ker zaradi številnih električnih strojev po drugi svetovni vojni moč te elektrarne ni zadoščala več, so se Kranjskogorci priključili tudi na daljnovod iz Žirovnice do Rateč.

Da bi bolje izkoristili vodno silo Male in Velike Pišnice sedaj to staro elektrarno obnavljajo in povečujejo. Vode je tu skoraj vedno dovolj, razen ob sušnih in zelo mrzlih zimah, ko se oke Pišnice spremenita v komaj dober studenec, mimo Kranjske gore pa se voda, kar je ne zmrzne, izgubi v pesku.

B. Blenkuš

Bojanu Lipovščku v slovo

Globoko nas je pretresla vest, da nas je za vedno zapustil naš nekdanji sodelavec Bojan Lipovšek.

Zastal nam je dih, besede so ostale nedorečene, ko smo izvedeli za njegovo nenadno in mnogo prezgodnjo smrt.

Saj je minilo komaj 14 dni, odkar nas je obiskal veder in nasmejan. Čeprav je bil v pokoju, ga je še vedno zanimalo, kako delamo in s kakimi težavami se srečujemo.

V sončnem sobotnem popoldnevu 17. oktobra smo se na pokopališču na Blejski Dobravi v velikem številu in globokem spoštovanju za vedno poslovili od ci, borci, krajan, znanci in prijatelji.

Bojan Lipovšek se je rodil pred 62 leti na Hrušici in je odrasčal v napredni železničarski družini. V mladosti se je izučil za ključavničarja.

Že leta 1941 se je povezal z Osvoobodilno fronto in kakor ostala družina pomagal osvobodilnemu boju. Zaradi tega so okupatorji leta 1942 razbili celo njegovo družino. Čeprav je bil še zelo mlad, so njega, očeta in še dva brata zaprli v begunjsko mučilnico. Oba brata sta komaj po mesecu dni zapora padla kot talca na Belem polju pri Hrušici. Njega, mamo, očeta in še enega brata so odpeljali v internacijo, kjer je oče umrl.

Malo pred koncem vojne jima je z mamo uspelo pobegniti iz taborišča in se peš vrniti domov. Takoj se je povezal z Jeseniško-bohinjskim odredom in se boril do konca vojne.

Po vojni se je z vsem žarom svoje mladosti in moči, ki so se počasi obnavljale, vrgel na delo v Železarni in v družbenopolitičnih organizacijah. Idealom svoje mladosti je ostal zvest in predan do svoje mnogo prezgodnje smrti.

Leta 1950 se je zaposlil v obratu Elektrode kot ključavničar in ob delu je dokončal delovodsko šolo. Kot dolgoletni delovodja je prenašal svoje bogate izkušnje na mlajše sodelavce, kajti bil je vedno pripravljen pomagati in sodelovati.

Vsa leta, kar je delal v obratu Elektrode, je v samoupravnih organih vestno in odgovorno opravljal različne funkcije. Bil je naš prvi predsednik delavskega sveta. Bil je eden predanih in vzornih članov zveze komunistov, aktivno je deloval v zvezi borcev in krajevni skupnosti.

Kot del generacije, ki je na svojih plečih nosila veliko breme upora in boja proti okupatorju ter izgradnje in razvoja porušene domovine, sodeloval je tudi na prvi mladinski delovni akciji Brčko — Banovići.

Vse do konca svojega življenja je čutil potrebo pomagati po svojih močeh pri izgradnji lepšega življenja za vse ljudi, ki imajo radi svojo domovino. Svojo človeško dolžnost je opravljal dosledno in pošteno.

Za svoje požrtvovalno delo je prejel veliko priznanj, med njimi red dela s srebrnim vencem.

Mi vsi, ki smo ga poznali, smo vedeli za njegov neprecenljiv prispevek k razvoju Železarn, naše-ga obrata in za našo lepšo sedanjost. Za to smo mu delavci obrata Elektrode za vedno hvaležni.

In še ena odlika ga je krasila — bil je natančen, pravičen in resnično ljuben. Prav zaradi teh lastnosti je bil med delavci priljubljen in spoštovan.

Vse kar je naredil, je ustvaril s svojimi rokami, z veliko voljo in ljubeznijo. Zgradil si je lasten dom, da bi s svojo družino užival sadove svojega dela.

Toda usoda je hotela drugače. Komaj se je odpočil od napornega dela, komaj je začel uživati zasluženi pokoj, že se je končala njegova prekratka, a plodna življenjska pot.

Njegovim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje, njemu pa želimo miren počitek pod vznožjem Karavank.

Organizacije zveze komunistov, zveze borcev NOV, nekdanji sodelavci in vodstvo obrata Elektrode

Viktor Brun:

75 let jeseniškega nogometa

Zaradi svojega športnega delovanja niso bili preveč priljubljeni pri svojih mojstrih, marsikateri je bil izpostavljen šikanam. Večina nogometašev je bila zaposlena na dve in triizmenskem delu. Prav zaradi tega nogometne vadbe niso bile sistematične in tehnično načrtovane. Ob takih pogojih so nekateri vadili v dopoldanskih, drugi pa v popoldanskih urah.

Tudi ob gostovanjih, kamor so moštva potovala s potniškim vlakom, je prenekateri pritekel na železniško postajo kar z nočnega »šišta«. Ti fantje so bili resnično zatreskani v nogomet.

Vso to nogometno zanesenost pa so sem in tja pretresali prestopi nogometašev iz enega v drug klub. Pri tem je največ pridobivalo Bratstvo. Razlogi pri tem selitvah so bili socialne narave. Socialna negotovost zaradi velike brezposelnosti je pripeljala marsikoga do odločitve, da zapusti svoje matično športno društvo. Tako sta leta 1935 okrepla Bratstvo Oto Potočnik in Jože Knific, izvrstna nogometaša Kovinarja, ki sta bila potem nekaj let odlični branilski tandem. Njima so v naslednjih letih sledili še: France Koren, Franci Kuraš in Jože Abram. Razumljivo je, da je zaradi teh odhodov Kovinar precej oslabil, vendar se ni vdal. Nogometni delavci Kovinarja so vrzeli nadomestili z mladimi nogometaši iz svojih vrst, ki jim ni manjkalo športne borbenosti in zavestne pripadnosti delavskemu klubu.

Tedaj je tudi v vodstvu KID zapihal drug veter. Pri KID so se pojavili ljudje, ki so razgibano športno in kulturno dejavnost začeli naravnati v svoja jadra po vzorcu Bate v Borovnem. Tja so na ogled poslali enega od pobudnikov »delovne vzajemnosti za procvit podjetja in blagostanja delavstva«. Ta parola se je pogostoma pojavljala v Tovarniškem vestniku, ki ga je KID pričela izdajati leta 1937. Športni delavci vseh treh športnih kolektivov in jeseniškega Sokola so se upirali zamislim, da bi športno in kulturno življenje Jesenic spravili pod streho KID. Na področju športnega življenja te namere KID niso popolnoma uspele, na področju kulturno-prosvetne dejavnosti pa se je oblikovala manjša skupina ljudi, ki se je vključila v novi koncept vodstva KID.

No, moram zapisati, da se želja po ustanovitvi močnega tovarniškega športnega kluba do razsula stare Jugoslavije ni uresničila, čeprav so bila prizadevanja njegovih pobudni-

Moštvo Kovinarja leta 1939, od leve: Dovžan, Vergles, Vovk, Seračević, Justin, T. Koren, Ogrinc, Pepi Koren, Abram, Sasche, Pavle Koren

kov dokaj vztrajna. Zadovoljiti so se morali le z letnimi in zimskimi športnimi igrami KID. Klub somišljenikov Matije Sušnika je bil močnejši. Na grob izpad C. D. v tovarniškem glasilu sicer ni nihče več odgovoril, zelo samozavestne napovedi C. D. pa so ostale samo na papirju.

Novočenje nogometašev iz Ljuljane pa tudi od domačega Kovinarja ni ostalo brez rezultatov. Bratstvo se je začelo v nogometu vidno uveljavljati. O tem nam govore njegove uvrstitve v prvem razredu ljubljanske skupine nogometne podzveze in tudi na Slovenskem v letih 1937 — 1940.

Sezona 1937/38

SK Hermes Ljubljana 19 točk
SK Kranj 18 točk
SK Reka — Ljubljana 18 točk
SK Jadran — Ljubljana 18 točk
SK Svoboda Ljubljana 15 točk
SK Bratstvo 10 točk
SK Mars Ljubljana 5 točk
SK Slovan Ljubljana 5 točk
Sezona 1938/39
SK Bratstvo 21 točk
SK Hermes Ljubljana 19 točk
SK Kranj 18 točk
SK Reka Ljubljana 16 točk
SK Jadran Ljubljana 16 točk
SK Mars Ljubljana 11 točk

SK Svoboda Ljubljana 10 točk

SK Kovinar Jesenice 1 točka

Sezona 1940/41

S 1. septembrom 1940 se je začelo prvenstvo slovenske lige, v kateri je nastopalo 8 slovenskih klubov. Do 7. decembra je bilo odigranih vseh 14 kol. Moštva so se razvrstila takole:

SK Ljubljana 22 točk
SK Železničar — Maribor 20 točk
SK Amater Trbovlje 17 točk
SK Mars Ljubljana 14 točk
SK Bratstvo 14 točk
SK Kranj 13 točk
SK Maribor 10 točk
SK Olimp Celje 2 točki

Bratstvo je uspešno začelo in odpravilo Mars s 3 : 2 in Olimp s 4 : 1, potem pa se je zataknilo. Pet kol zapored so igralci Bratstva zapuščali igrišča sklonjenih glav. Prebudili so se šele na povratni tekmi z Marsom v Ljubljani in iztržili eno točko z rezultatom 2 : 2. Po tej tekmi se jim je odprlo in so prešli v nezadržno ofenzivo.

7. decembra 1940 se je s prvenstveno tekmo z mariborskim Železničarjem končala nogometna sezona in obdobje od 1920 — 1940. Domačini so dosegli delitev točk z rezultatom 2 : 2 na svojem nekoliko zasneženem in zmrznjenem igrišču.

Mladinsko moštvo Enakosti leta 1934

(Nadaljevanje)

Pohvale za lepe rože in varstvo okolja

Komisija za lepe rože in varstvo okolja pri Turističnem društvu Jesenice sporoča, da so si v letu 1987 posebno prizadevali pri okrasitvi KS Podmežakla z rožami in zelenjem naslednji prebivalci:

Tinka Ažman, Valida Bosovič, Lucija Butinar, Angela Bolti, Mira Bobič, Viktor Barut, Naza Bojčič, Mihaela Balek, Čenko Burla, Ksenija Bobič, Ana Cuznar, Kati Dakskofler, Kristina Dolinar, Anita Dakskofler, Franc Divjak, Marija Endlicher, Marija Gasar, Jožefa Gale, Ana Gorenjc, Ivica Gorenjc, Marija Huber, Anica Hvala, Milan Hlebševič, Milica Jeršin, Angela Jagodič, Ivan Jenstrel, Ivica Jernejc, Mira Jekler, Anica Jakelj, Erna Klinar, Marjana Komelj, Tončka Kristan, Marta Komic, Ivica Komic, Anica Komic, Ana Komic, Greti Kozar, Ana Kanc, Olga Karo, Julka Koželj, Fani Kalan, Milka Kežar, Slavka Klinar, Marija Lah, Lojzka Lindič, Marija Leskovar, Jerca Medja, Marija Močnik, Ana Mlakar, Lučka Marinkovski, Kristina Mlinarič, Meleča Muhametović, Betka Novak, Štefka Növak, Tatjana Ogris, Mira Pristov, Andžela Petač, Anica Pukšič, Nada Pavlovič, Jožica Pestotnik, Lojzka Pogačnik, Lojzka Rekar, Rudi Račič, Francka Razinger, Stojan Radič, Tončka Ržen, Radojka Rajakovič, Anica Smolej, Marija Smolej, Ema Sodja, Reza Skumavc, Zinka Segar, Karla Šteblaj, Vika Stanorevič, Anton Tepina, Drago Tubin, Zvonka Terseglav, Fatima Zdanovič in Anka Žmuc.

Turistično društvo
Jesenice

Sprememba uradnih ur

Združenje šoferjev in avtomekanikov Jesenice obvešča, da bo s 1. novembrom spremenili uradne ure:

- ponedeljek od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure,
- sredo od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure,
- četrtek od 10. do 12. ure.

Zahvale

Ob boleči izgubi našega

FRANCIJA KLINARJA — ŠMONA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo osebjem Bolnice Jesenice za trud in lajšanje bolečin, Francijevim sodelavcem na CSUI, osnovni šoli Staneta Žagarja Kranj, sostanovalcem Bokalove 14 ter Janezu Zevniku za vsestransko pomoč.

Vsi njegovi

Ob boleči in nepričakovani smrti sina in brata

MITJA ANZLJA

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za pomoč, darovano cvetje, izrečena sožalja in za spremstvo na njegovi zadnji poti. **Zalujoči: mama Katari-
na, oče Polde in sestra
Renata**

Vsem, ki so ga imeli radi, sporočamo bolečo vest, da je v septembru umrl naš nepozabni, ljubljeni mož in oče

FRANC SOUŠEK
upok. Železarne Jesenice

Zalujoči žena in hči

Sodelavcem kontiliva — izmene Vice se zahvaljujem za dragoceno darilo ob odhodu v pokoj. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Jože Dežman

Iskreno se zahvaljujem sindikalni organizaciji Valjarne bluming - štekel — adjustaža za denarno pomoč med mojo boleznijo.

Nada Omejc

Upravnemu odboru DU Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za pozornost ob mojem življenjskem jubileju.

Obenem jim želim še veliko uspehov.

Venčeslav Justin

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko za moj praznik. Obenem želim društvu še veliko plodnega dela.

Jože Bambič

Sodelavkam in sodelavcem HVŽ se iskreno zahvaljujem za čestitke in darilo ob 50 - letnici, s katerimi so me zelo presenetili. Vsem skupaj želim še mnogo zdravilja in delovnih uspehov. Še enkrat hvala.

Dušanica Jezdič

Delavkam in delavcem obrata Jeklovlek se zahvaljujem za darilo in jim obenem želim veliko delovnih uspehov.

Vse upokojence Jeklovleka, sodelavke in sodelavce lepo pozdravljam.

Slavko Tone Bevc

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob rojstnem dnevu.

Karol Čop

Dežurni trgovini

V soboto, 31. oktobra, bodo na Jesenicah do 18. ure odprte trgovine:

EMONA MARKET Jesenice (pri hotelu Pošta),
DELIKATESA, poslovalnica 5, Tomšičeva 70,
DELIKATESA, poslovalnica Kašta 3, Svetinova 3/a, in
DELIKATESA, poslovalnica 9, Mojstrana.

Dežurna lekarna

V mesecu oktobru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 31. oktobra do 11. novembra je v razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice na ogled dokumentarno-slikovna razstava ob 15-letnici centralne oskrbe s toploto na Jesenicah, ki jo je pripravila delovna organizacija KRES — Vročevod Jesenice.

Razstveni salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedeljo, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Vse ljubitelje plesa od 4. leta starosti dalje vabimo v telovadnico stare Gimnazije na Jesenicah na

PLESNE TEČAJE

za mladino in starejše, ki so se pričeli v ponedeljek, 26. oktobra:

- začetni tečaj za mladino ob 18.30,
- začetni tečaj za starejše in zakonce ob 20. uri.

MALA PLESNA ŠOLA

za otroke od 4. do 11. leta starosti:

- ob 16. uri skupina predšolskih otrok,
- ob 17. uri skupina otrok od prvega do četrtega razreda.

V tečaje in malo šolo se lahko še prijavite na drugi vaji v ponedelje, 2. novembra. Vpis je od 17.30 dalje.

Informacije lahko dobite tudi po ☎ 37-949 od 7.30 do 11. ure.

Opozorilo: S seboj prinesite primerno obutev!

Vabi vas plesni klub

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

30. oktobra, franc. barv. akcij. komedija AS ASOV ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera slov. filma LJUBEZNI BLANKE KOLAK.

31. oktobra, franc. barv. akcij. komedija AS ASOV ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri amer. barv. film NEKAJ VIJOLICASTEGA.

1. novembra, amer. barv. film OREL PRAVICE ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri amer. barv. film NEKAJ VIJOLICASTEGA.

2. novembra, amer. barv. film OREL PRAVICE ob 16., 18. in 20. uri.

3. novembra, ital. barv. pust. film MOČNA FANTA ob 16., 18. in 20. uri.

4. novembra, ital. barv. pust. film MOČNA FANTA ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri angl. barv. film MONA LIZA.

5. novembra, ital. barv. pust. film MOČNA FANTA ob 16. uri. Ob 18. in 20. uri slov. barv. film LJUBEZNI BLANKE KOLAK.

KINO KRANJSKA GORA

30. oktobra, novozeland. barv. akcij. thriller film DIRKA S SMRTJO ob 17. in 19. uri.

3. novembra, franc. barv. akcij. komedija AS ASOV ob 17. in 19. uri.

KINO DOVJE

1. novembra, amer. barv. srhljivka ULICE STRAHU ob 20. uri.

MONA LIZA

angleški film, romantični triler

Proizvodnja: HANDMADE FILMS, 1986.

Scenarij in režija: NEIL JORDAN.

Glavne vloge: BOB HOSKINS, CATHY TYSON, MICHAEL CAINE, ROBBIE COLTRANE in drugi.

Takoj na začetku filma vas bo v nekem smislu predramila glasbena tema Michaela Kamena: stara dobra »Mona Lisa« v vokalni izvedbi nekoč popularnega, zdaj pa skorajda že pozabljenega Nat King Cola. Ta tema uvaja v naš film barvo, občutljivost, atmosfero in že na začetku malo srhljive perverzности. Zafrustrirani George pride iz zapore v nek svet, ki ga komaj še prepozna: svet moralne zmede, okrutnega cinizma in objestnega nasilja. In tako se zaposli kot »gorila« mlade in prelepe prostitutke Simone, ki obiskuje svoje kliente v razkošnih hotelih. V začetku sta si drug drugemu zoprna, toda George se bolj in bolj čustveno navezuje nanjo. Spozna namreč, da je tudi Simone v tem hudodelskem svetu prav tako izgubljena in osamljena kot on. Dalje vam zgodbe ne bomo odkrivali: to boste morali kar sami, kajti film oziroma njegova zgodba vam ponuja kar nekaj splošnih in za dodatek še nekaj posebnih variant. Seveda pa je treba povedati, da predstavlja glasbena tema filma MONA LIZA Nat King Cola pravzaprav aluzijo na idealno predstavo o ženski, Leonardovo »Gioconda« v osebi mlade temnopolte prostitutke.

Ni nas strah, da bi se ob tem filmu PRAVI ljudje pohujšali. Pohujšali se bodo NEPRAVI ljudje, taki seveda, ki imajo vse pogoje za pohujševanje: frustriranci, moralni skaženci in barabe vseh sort. No, taki pa seveda tudi filmskega sporočila ne bodo razumeli. Kličemo jim: ostanite doma!

NEIL JORDAN je bil rojen 1950. leta na Irskem. Znan je predvsem kot pisatelj. To je njegov tretji film (Angel — 1982 in »Družba volkov« — 1984).

Za glavno moško vlogo je BOB HOSKINS na festivalu v Cannesu lani dobil »ZLATO PALMO« in nagrado združenja ameriških kritikov.

VOZNI RED AVTOBUSNIH PREVOZOV OB DNEVU MRTVIH NA BLEJSKO DOBRAVO

Od 27. do 31. oktobra bodo redne vožnje okrepljene z dodatnimi avtobusi, v nedeljo, 1. novembra, pa bodo avtobusi vozili po naslednjem voznem

a) Hrušica — Blejska Dobrava — pokopališče	9.38	10.38	12.38	13.38	15.38				
b) pokopališče — Blejska Dobrava — Hrušica	10.15	11.45	13.15	14.45	16.15				
c) Bolnica — Blejska Dobrava — pokopališče	7.15	7.45	8.15	8.45	9.15	9.45	10.15	10.45	11.15
	11.45	12.45	13.15	13.45	14.15	14.45	15.15	15.45	16.15
	16.45	17.15	17.45	18.45	21.00				
d) pokopališče — Blejska Dobrava — Bolnica	7.45	8.15	8.45	9.15	9.45	10.15	10.45	11.15	11.45
	12.15	12.45	13.15	13.45	14.15	14.45	15.15	15.45	16.15
	16.45	17.15	17.45	18.45	21.30				
e) Koroška Bela — Bl. Dobrava — pokopališče	10.30	12.30	14.30	15.30					
f) Pokopališče — Blejska Dobrava — Koroška Bela	11.30	13.30	15.00	17.30					
g) Tomšičeva ulica — Gimnazija — Bl. Dobrava — Pokopališče	10.30	14.30							
h) Pokopališče — Bl. Dobrava — Gimnazija — Tomšičeva ulica	11.30	16.30							
i) Bolnica — Podmežakla — Bl. Dobrava — Pokopališče	10.30	14.30							
j) Pokopališče — Bl. Dobrava — Podmežakla — Bolnica	11.30	16.30							
k) Javorniški rovt — Bl. Dobrava	14.30								
l) Bl. Dobrava — Javorniški rovt	17.30								

Tudi v ponedeljek in torek, 2. in 3. novembra, bodo redne vožnje okrepljene z dodatnimi avtobusi. Cena bo enaka kot v mestnem prometu. V nedeljo, 1. novembra, letne oz. mesečne vozovnice ne veljajo. Informacije zahtevajte po telefonu 81-953.

INTEGRAL

TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice in turizem Jesenice

Spominske slovesnosti ob dnevu mrtvih v jeseniški občini

V jeseniški občini bodo spominske slovesnosti ob dnevu mrtvih:

- 30. oktobra ob 16. uri v spominskem parku na Plavžu,
- 30. oktobra ob 16. uri pri spomeniku na Blejski Dobravi,
- 31. oktobra ob 11. uri v Kranjski gori,
- 31. oktobra ob 14. uri na Hrušici pri spomeniku talcev na Belem polju,
- 1. novembra ob 10. uri na Javorniku v Parku talcev,
- 1. novembra ob 14. uri v Mostah pri spomeniku talcev.

NOVE MRLIŠKE VEŽICE

V Kranjski gori bodo do 1. novembra letos dobili nove mrliške vežice na novem pokopališču v Logu. Denar za gradnjo je prispevala komunalna skupnost Jesenice, nekaj sredstev pa so dobili od turistične takse.

A. Kerštan

Hokey na ledu

V soboto, 31. oktobra, ob 18. uri

KRANJSKA GORA GORENKA : BOSNA

V sredo, 4. novembra, ob 18. uri

KRANJSKA GORA GORENKA : CINKARNA

Vabljeni

Tedenski hokejski pregled

Hokejisti Jesenic so si privoščili sporedljaj, saj so prvenstveno srečanje z beograjskim Partizanom izgubili z 2:6. Kar je še posebno razočaranje — izgubili so ga na domačem ledu. Trener Červeny je po tekmi ocenil, da so igralci državnega prvaka zaigrali neodgovorno, nedisciplinirano in neborbeno. Odpovedali so »ključni« igralci, saj so igrali slabše, kot znajo. Menil je še, da so same zmage v dosedanjem poteku prvenstva vzbudile preveliko samozadovoljstvo in kazen za takšno obnašanje je hitro prišla. Res so naši hokejisti predvsem v drugi tretjini poskušali spremeniti potek srečanja, imeli so več od igre, tudi na gol so streljali enkrat več kot nasprotnik, toda očito jim ni šlo. V napadu so preveč poskušali z individualnimi akcijami, v obrambi pa so tudi delali takšne napake, da igralcem Partizana niti ni bilo težko zmagati. Delno opravičilo je bilo v tem, da so Jeseničani nastopili brez prvega napada. Suvak je še vedno poškodovan, večino srečanja pa ni igral tudi Hafner. Sicer pa prvenstvo poteka po pričakovanih, čeprav imajo favoriti večkrat tudi s slabšimi moštvimi kar dovolj dela. Tako je bilo tudi na srečanju med KRANJSKO GORO in MEDVEŠČAKOM GORTANOM. Naši mladi igralci so dobro namučili hokejiste Medveščaka, vodili so s tremi goli prednosti, po drugi tretjini je bilo še 4:4, potem pa so v zadnjem delu popustili. Srečno so se borili, za uspeh pa jim je zmanjkalo moči. Tudi izbor igralcev, ki jih ima na voljo trener Klinar, je premajhen, da bi lahko letos upal na kaj več, kot že na začetku prvenstva napovedano borbo za obstanek.

Opozoriti velja še na dva uspeha mladih hokejistov. Začelo se je prvenstvo mladinskih ekip, na Bledu pa je bilo doseženih kar 24 golov in pomembna zmaga jeseniških mladincev. Še bolj odmeven je start pionirjev v tekmovalstvu za karavanski pokal, saj so naši mladi pod imenom Kranjska gora Gorenjka v Celovcu premagali sovratnike KAC. V naslednjem kolu se bodo naši mladi pomerili z Olimpijo. Predvidoma bo srečanje v soboto, 31. oktobra, dopoldan v dvorani v Podmežakli.

CRVENA ZVEZDA : KRANJSKA GORA GORENKA

9 : 5 (2:1, 4:2, 3:2)

Beograd, 20. oktobra — dvorana Pionir; prvenstvena tekma ZHL; sodniki: Saravanja (glavni), Kapošvarac, Šumenković; kazni: Crvena zvezda 10 minut, Kranjska gora Gorenjka 4 minute; strelci: Crnović — dvakrat, Meznarec, Sturm in Marjan Lah.

Nesrečen poraz Jesenic

Nogomet

SOLINAR PIRAN : JESENICE

2 : 1 (1:1)

Strelec: Zubanović.

V 9. kolu OČL &2 zahod so Jeseničani izpustili izredno priložnost, da bi osvojili točko. Tekmo so začeli dobro in so se enakovredno borili z domačini. V prvih minutah so celo imeli nekaj lepih priložnosti za protinapade, ki pa so se na žalost končali z ofsajdi. V 27. minuti so Jeseničani izvedli lep protinapad, vendar je po streli Sučurja nekdo od domačinov postavil nogo in žoga je končala v kotu. Po streljanem kotu je bil najvišji v skoku Zubanović, ki je s petih metrov poslal žogo v mrežo. Le deset minut za tem so domačini izvedli protinapad. Ko je že kazalo, da iz tega napada ne bo zadetka, je žoga zadela Pivača v roko in sodnik je dosodil enajstmetrovko in domačini so izenačili. Že pred tem so Jeseničani imeli še eno priložnost, vendar je strel Mariča, ki se je znašel sam pred vratarjem, ustavila vratnica. Če bi ta žoga končala v mreži, bi Jeseničani verjetno osvojili obe točki. V zadnji minuti prvega polčasa so imeli Jeseničani še eno lepo priložnost, vendar je Lamberger iz prostega strela z roba kazenskega prostora poslal žogo tik ob vratnici. Tako se je polčas končal z 1:1, čeprav bi Jeseničani glede na priložnosti lahko vodili s 3:1.

V drugem polčasu so domačini poskušali vse, da bi dosegli gol. V napadu so igrali s štirimi ali celo s petimi igralci, vendar je bila obramba Jesenic takrat nepremagljiva. Tako so si v drugem polčasu domačini ustvarili eno priložnost za zadetek, prav tako Jeseničani. Ko so že vsi mislili, da se bo tekma končala neodločeno, so v zadnji minuti Jeseničani brez potrebe izgubili žogo na sredini igrišča, domačini so poslali žogo pred vrata Jesenic. Žoga se je od dveh jeseni-

ških branilcev odbila do domačega nogometaša, ki je bil sam pred Tokičem, zato mu ni bilo težko doseči gola. Tako so Jeseničani nesrečno izgubili točko, čeprav bi glede na igro lahko celo zmagali.

V naslednjem kolu igra moštvo Jesenic v soboto, 31. oktobra, ob 14. uri na igrišču v Podmežakli proti ekipi Tabor — Jadran iz Sežane. Vsi ljubitelji nogometa vabljeni.

V Piranu so igrali: Tokič, Marič, Pivač, Zubanović, M. Omanović, Bergant, N. Omanović, Sučur, Lamberger, Radič, Dukanović.

N.O.

Tekmovanje z zračno puško za vse občane Jesenic

OSZ Jesenice prireja 6. in 7. novembra, drugo tradicionalno tekmovalje z zračno puško za vse občane na strelišču TRIGLAV na Javorniku.

Tekmujejo lahko vsi občani občine Jesenice, od pionirjev do članov.

Tekmuje se z zračno puško serijske izdelave. Strelja se 5 + 20. Udeleženci tekmovalja, ki nimajo svoje puške, bodo puško lahko dobili na strelišču.

V petek, 6. novembra, bo tekmovalje od 15. do 19. ure, v soboto, 7. novembra, pa je strelišče odprto od 9. do 16. ure.

Tekmuje se na lastno odgovornost. Tekmovalje ni ekipno, temveč posamično.

Organizator tekmovalja je Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice.

Vsi tekmovalci, ki bodo dosegli 150 krogov od 200 možnih, se bodo pomerili v finalnem tekmovalju z zračno puško, ki bo 21. novembra od 9. do 15. ure na strelišču Triglav na Javorniku.

Organizacijski odbor OSZ Jesenice

Tekaške proge na Pokljuki in v Planici

V sredo, 21. oktobra, je bila na Bledu seja izvršnega odbora samoupravne interesne skupnosti za gospodarstvo za območje Bleda.

Odbor je razpravljal o gradnji tekaških prog na Pokljuki in v Planici in po razpravi sklenil dati soglasje za podaljšano tekaško progo na Pokljuki in za gradnjo tekaških skakalnic do koč v Tamarju, dolge okoli 25 km. Odbor je sklenil dati soglasje tudi k spremembi namembnosti zemljišča v Ajdnu v jeseniški občini, da bodo kmetje, ki bodo izgubili zemljo zaradi gradnje ceste, lahko dobili drugo kmetijsko zemljišče.

Ciril Rozman

Velik uspeh slovenskih gorskih tekačev

Sekcija za triatlonske teke pri športnem društvu Maria Saal je pod pokroviteljstvom avstrijske banke Raiffeisen v nedeljo, 18. oktobra, priredila jubilejni 10. gosposvetki tek na 4 in 11 km. Prireditve se je udeležila tudi številna slovenska ekipa, zlati iz vrst veteranov.

Rezultati: 1. Bašelj (Kranjska gora); člani: 1. Franci Teraž (Mojstrana); veterani I: 1. Kotnik, veterani III: Sitar (oba Mošnja); veterani IV: 1. Konstantin (Škofja Loka); ženske: 1. Marija Trobec (Polhov Gradec); veteranke I: 1. Irena Dolenc (Podobeno); veteranke II: 1. Erzežitič (Kranj); veteranke III: 1. Lužnik (Slovenj Gradec).

A. Kerštan

Gorski tekači iz Mojstrane v Italiji

V Morbegnu v italijanski pokrajini Valtellina je v nedeljo, 25. oktobra, potekalo tekmovalje štafet v gorskih tehikah za 30. jubilejni pokal »Vanoni«. Pokal je posvečen znanemu italijanskemu atletskemu delavcu Ezionu Vanoni, prvič pa je bilo to tekmovalje 26. oktobra 1958.

Letos je nastopilo 58 štafet s 168 tekmovalci iz Jugoslavije, Francije, Anglije in Italije. Najštevilnejše in najmočnejše so bile ekipe iz Italije, povabljen pa so bile tudi štafete iz drugih držav. Iz Jugoslavije sta prišli dve štafeti iz Mojstrane. Proga je bila dolga 7 km, imela je 300 metrov višinske razlike, potekala pa je navzgor in navzdol. Na tej prireditvi je konkurenca vedno večja, saj je ekipa Verone, ki se s štafetami ukvarja profesionalno in je pretekla leta zmagovala, bila letos šele četrta. Šteti so bili tudi posamezni časi in od Jugoslovancev je bil najboljši Franci Teraž na 14. mestu. Drugi najboljši jugoslovani Ivan Urh se je uvrstil na 23. mesto.

Teraž je krepko premagal celo lanskeletnega svetovnega prvaka v gorskih tehikah italijana Alfonsa Vallicella.

Ekipno je zmagala štafeta iz Rima, druga pa je bila štafeta iz Anglije. Prva ekipa Mojstrane (Franci Teraž, Ivan Urh in Mirko Teraž) je osvojila osmo mesto, druga ekipa Mojstrane (Rado Pintar, Roman Kežar in Tone Djurijev) pa 19. mesto.

A. Kerštan

Odbojkarice in odbojkarji TVD Partizan Žirovnica uspešni

V tretjem kolu druge slovenske odbojarske lige — zahod so igralci in igralke TVD Partizan Žirovnica gostili odbojkarje iz Bohinja in odbojkarice iz Nove Gorice in obakrat zmagali.

Ženske

OK ŽELEZAR : OK NOVA GORICA
3 : 0 (15:13, 15:7, 15:9)

Igralke Železarja so brez večjih težav premagale Novogoričanke. Pohvaliti velja dober servis domačih igralk. Za OK Železar so nastopile: Pogačar, Krajnc, Habjan, Kogovšek, Gorjanc, Malej, Blažič, Hladnik, Papler, Varl, Ravnik.

Moški

OK ŽELEZAR : OK BOHINJ
3 : 1 (15:9, 13:15, 15:10, 15:12)

Domači igralci so ponovno prikazali slabo igro. Prvi niz so igralci Železarja dokaj hitro dobili, v drugem so vodili že s 13:10, vendar so ga predvsem zaradi slabega sprejema servisa izgubili. V četrtem nizu so gostje vodili že 12:4, vendar so domači igralci našli toliko moči in znanja, da so ta niz in tudi tekmo dobili.

Namizni tenis

Dvojni program lige SRS na Jesenicah

V sobotnem dopoldanskem programu je v tekmi I. B lige SRS gostovala na Jesenicah ekipa članov Izole. Po lepih in napetih borbah se do konca ni vedelo, katera ekipa bo zmagala. Sreča je bila bolj naklonjena gostom, ki so tesno premagali domačo ekipo s 5 : 4. Za Jesenice sta bila uspešna po dvakrat Šmitran in Ferbežar, Pemu pa ni uspelo zmagati.

V tekmi I. A lige SRS je ženska ekipa Jesenic gostila ekipo TKI Kemčar iz Hrastnika. Domače igralke so premagale gostujočo ekipo kar z 8 : 1. Zmagale so:

Po 15. oktobru bodo v dvorani v Podmežakli na »novi tribuni« montirali okoli 500 sedežev.

Cena celoletne vstopnice s sedežem bo 35.000 din, lastniki permanentnih vstopnic pa bodo morali za sedež doplačati še 20.000 din.

Tisti, ki bodo v tej sezoni prvi kupili karte, bodo imeli naslednje leto prednost.

Vstopnice lahko kupite pred ali med tekmami v pisarni HK Jesenice.

Občni zbor Sankaškega kluba Jesenice

V premoru med najuspešnejšo sezono v 32. letni zgodovini Sankaškega kluba Jesenice in med sezono, ki prihaja, člani kluba ne počivajo. Poleg rednih delovnih akcij pri Savskih jamah so se zelo resno lotili tudi kadrovskih sprememb v samem vodstvu, kar so potrdili na rednem občnem zboru 16. oktobra.

Zbora so se udeležili tudi predsednik ZTKO Jesenice Srečko Strajnar, predstavnik športnega društva jesenice Mirko Ramuš, podpredsednik avstrijske sankaške zveze Otmar Hofer in predsednik prijateljskega avstrijskega sankaškega kluba Alojz Strasser.

Delovno predsedstvo je tako kot že nekaj preteklih zborov uspešno vodil Joža Svetina ob pomoči dolgoletnega člana Janca Megliča in tekmovalca Vinka Lavtizarja.

Po uvodnih pozdravnih besedah je poročilo o delu kluba za sezono 85/86 in 86/87 podal predsednik Jani Gregorič. Orisal je pot, ki so jo člani začrtali pred dvema letoma in prikazali vse napore, da so kljub različnim težavam dosegli zastavljeni cilj. Z resnim delom in disciplino je klub zadnjih dveh letih izpolnil vsa pričakovanja prejšnjega občnega zbora. Se več. Tekmovalci na najrazličnejših tekmah niso bili le figure na sankaški progi, ampak so uspešno posegali po dobrih rezultatih in bili konkurenčni evropski sankaški eliti. Popolčan je bil trud za številne ure, preživetje v telovadnici, na tekaških progah in na poligonu ali pri urejanju prog pri Savskih jamah. Da svoje delo cenijo in ga opravljajo izredno prizadevno, dokazujejo številna uspešna organizirana tekmovalja; od tekmovalj posamezne temeljne organizacije do evropskega prvenstva.

V klubu je 83 članov, od tega je 27 tekmovalcev, pet mednarodnih sodnikov, nekateri člani pa uspešno delujejo tudi v organih Sankaške zveze Slovenije.

V tem obdobju sta največji uspeh dosegla brata Meglič z osvojitvijo 6. mesta na letošnjem evropskem prvenstvu v kategoriji dvosedov. Ta rezultat je hkrati tudi največji uspeh v zgodovini jugoslovanskega in slovenskega sankanja na naravnih progah.

V zadnjih dveh sezonah je bilo osvojenih pet naslovov državnih prvakov (Vinko Lavtizar, Grega Špendov, Boštjan Cesar, Mirko Klinar, dvosede Meglič — Me-

Za OK Železar so nastopili: Rajgl, Prešeren, Langus, Legat, Avsenik, Krajnc, Blažič, Tomazič, Slaninik, Svetina.

Pred okoli 100 gledalci sta tekmi dobro sodila Paul in Žižmond. V naslednjem kolu gostujejo igralci v Prvačini, igralke pa na Jesenicah.

Nadaljevalo se je tudi tekmovalje kadetov in kadetinj. Kadeti OK Železar so bili v tem kolu prosti, kadetinj pa so gostovale v Bohinju in odigrale dve tekmi. V prvi so premagale kadetinj Bohinja z 2 : 1, v drugi pa kadetinj OK Sobec z 2 : 0.

D.C.

Odbojka

Ženske

JESENICE : BLED II
3 : 0 (13, 5, 6)

V tretjem kolu SOL zahod za ženske je ekipa Jesenic premagala mlado in še neizkušeno ekipo Bleda II z rezultatom 3:0. Gostje so bile enakovredne le v prvem nizu, ostala dva niza pa niso bile kos bolj-šim domačinkam. Za ekipo Jesenic so nastopile: Rakovec, Tišov, Kokalj, Vidmar, Jernejc, Bešič, Crnkčič, Šteblaj in Ravnik.

Kegljanje na ledu

Ekipa kegljačev na ledu Hladne valjarne Jesenice je sodelovala 24. oktobra na velikem mednarodnem turnirju v Celovcu v organizaciji ekipe ODK in zasedla drugo mesto. Sodelovalo je 28 ekip v dveh skupinah. Za ekipo HVJ so nastopali: Sandi Lužnik, Miran Lindič, Lovro Purgar in Simon Bedene.

Lasnik

Klemenčeva trikrat, Samarjeva in Zupančičeva po dvakrat ter Markeževa enkrat.

V popoldanskem programu so člani Jesenic gostili ekipo Semele iz Kopra ter jo premagali brez izgubljenih igr z 9 : 0. Po tri zmage so prispevali: Ferbežar, Šmitran in Pem.

Članice Jesenic so popoldne gostile ekipo Vesne iz Zaloga. Po vodstvu 4 : 1 je domača ekipa brez Markeževe popustila in dopustila, da so gostje rezultat izenačili na 4 : 4. V zadnji odločilni igri je vskočila Markeževa ter prinesla domači ekipi zmago 5 : 4. Smolejeva in Zupančičeva sta prispevali k zmagi po dve točki, Klemenčeva pa tokrat ni uspelo zmagati.

/S/

TRIM